

Slovenski Dom.

Napredno kmetско glasilo.

Izhaja vsako soboto in velja za vse leto za Avstro-Ogrsko 3 krone, za Nemčijo in druge dežele 4 krone, za Ameriko 1 dolar.

Posamezne številke veljajo 10 vinarjev.

Za oznanila se računa: tristolna petit-vrsta 14 vin., vsa stran 48 K, pol strani 24 K, četrt strani 12 K, osmina strani 6 K. Pri vseletni inserciji primeren popust.

Dopisi se naj frankirajo in pošiljajo na uredništvo »Slovenskega Doma« v Ljubljani, Knaflcova ulica št. 5. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina in oglasi se naj pošiljajo na upravništvo »Slov. Doma« v Ljubljani.

Kdo zastopa neklerikalne kmetovalce?

Kakor znano, so bili pri zadnjih deželnozborskih volitvah v vseh okrajih kmečke kurije izvoljeni kandidatje klerikalne stranke, čeprav je prav lepa manjšina volila samostojne kandidate. Klerikalci mislijo, zdaj v deželni zboru, da so oni edini zastopniki kmečkih okrajev in da bodo oni edini skrbeli za vse potrebe, ki se tičejo teh okrajev.

O da, verjamemo, da bi skrbeli le za svoje koritarje in zlasti za one kraje, kjer živi morda kak njih goreči podrepnik in agitator. Kdo pa naj potem zastopa ono silno množico, ki se ni vdala nečuvnemu pritisku klerikalne stranke in ki je volila res prave kmečke kandidate?

Če pomislimo, da je bilo pri zadnjih volitvah v splošni kuriji, ki velja za merilo mišljenja kranjskega prebivalstva oddanih 81.000 glasov in da je od teh volilo 50.000 klerikalno, 31.000 pa protiklerikalno, vidimo, da je skoro polovica ali čez tri osmine volilcev nasprotnih klerikalni strahovladi. Večina teh volilcev so kmetovalci, pa ti nimajo niti enega samostojnega poslanca. Ali ni potem po sebi umevno, da zastopa opozicija v deželni zboru t. j. napredni poslanci vse one mase, ki niso volile klerikalno, da skrbi za potrebe onih kmečkih krajev, za katere se klerikalci ne brigajo, ali ki so zastopani po kakem nesposobnem klerikalnem poslancu? Da, to je naravno in to tudi store napredni poslanci v polni meri!

Priobčili smo že več stvari, ki kažejo, kako delujejo napredni poslanci tudi za kmečke kraje in za kmečke koristi, kajti vsakdo ve, četudi so bili klerikalni poslanci kot zastopniki kmečkih okrajev izvoljeni, da so ti ljudje v prvi vrsti klerikalci, torej sužnji par klerikalnih glav, v drugi vrsti šele zastopniki. Kaj smejo storiti v deželni zboru, jim je natanko predpisano in niti ganiti se ne smejo samostojno, ampak le toliko, kolikor jim klerikalni veljaki dovolijo.

Kmečki volilci smo hvaležni naprednim poslancem, da se brigajo tudi za naše koristi toliko časa, dokler ne dobimo v resnici svojih zastopnikov notri. Ostro pa obsojamo klerikalce, ki so hoteli delovanje naprednih poslancev osmešiti, češ, da so edini kmečki zastopniki klerikalci. Tem ljudem ni prav, da kažejo napredni poslanci svojo ljubezen tudi za kmete. Zdaj naenkrat so našli, da bi se napreden poslanec ne smel zanimati za koristi in potrebe tudi takih okrajev, ki imajo nesrečo, da jih zastopa kak klerikalni poslanec. Tako se jeze, da je dr. Novak »začel drezati v idrijski kmečki okraj«, Lavrenčič pa da se »vtiče v stvari kmečkega okraja postojnskega«. To je pa res zdrav nazor. Napredni poslanec bi se ne smel zanimati za nobeno drugo stvar, kakor za svoj okraj. Klerikalci popolnoma pozabljajo, da je vsak poslanec poklican, zanimati se za koristi cele dežele, napredni poslanci pa si štejejo toliko bolj v dolžnost, »drezati« in se »vtikati« v zadeve kmečkih okrajev, ker prebiva v vseh teh okrajih velika napredna manjšina, ki še ni izgubila vseh pravic s tem, da ima dotični okraj slučajno klerikalnega poslanca. Napredne manjšine v kmečkih okrajih, ki itak plačujejo večino davka, niso vsled tega zapuščene in na milost in nemilost izročene klerikalnim poslancem, ker nimajo naprednega zastopnika, kajti napredni poslanci si bodo vedno šteli v dolžnost, zastopati vse javne koristi, naj je to potem kakemu klerikalnemu nesposobnežu vseh ali ne.

Kranjski deželni zbor.

Poročati imamo o razpravah treh sej deželnega zbora. Ker je potek razprav torkove seje najbolj zanimiv, moramo prvi dve seji bolj kratko omenjati.

Seji dne 19. in 20. t. m.:

Deželni glavar je na interpelacijo poslanca dr. Ravniharja glede zakona obrtnonadaljevalnih šol odgovoril, da deželni odbor marljivo proučuje gradivo in da

predloži v prihodnjem zasedanju v deželni zboru zakonski načrt.

Poslanec dr. Novak je interpeliral deželnega predsednika, naj se uradni list za Kranjsko izdaja v slovenskem jeziku in da naj ima naslov deželnega zakonika na prvem mestu slovensko besedilo. Poslanec Mazelle je stavil predlog na vlado, da ustanovi v Višnji gori samostojno ekspozituro okrajnega glavarstva. Poslanec Gangl je predlagal, da se izpremene nekatere določbe v zglaševanju zaradi vojaških taks. Isti poslanec je interpeliral deželnega predsednika, da se povišajo provizije provizionistom eraričnega rudnika v Idriji, ki so stopili v pokoj koncem leta 1912. Poslanec dr. Ravnihar je vložil daljšo interpelacijo na deželnega predsednika v zadevi jezikovne ravnopravnosti pri državnih uradih na Kranjskem. V interpelaciji se posebno ostro žigosa germanizacija sodišč. Poslanec Josip Turk je vložil samostojni predlog glede razdelitve prispevkov zavarovalnic gasilnim društvom.

Predlog poslanca Vehovca glede izločitve vasi Drčavas iz občine Žužemberk ter priklopite k občini Zgradac.

V imenu upravnega odseka je poročal poslanec Hladnik o samostalnem predlogu poslanca Zurca glede pomanjkljivosti pri vodovodu v Novem mestu. Poročevallec je izvajal: »Pri gradbi vodovoda v Novem mestu se je čistilnik (filter) slabo naredil. Okoliške vasi so potrebne vode. Upravni odsek predlaga: Visoki deželni zbor skleni: Deželni odboru se naroča: 1. naj da narediti načrt, kako bi se vodovod za Novo mesto razširil tudi za okoliške vasi; 2. glede poprave čistilnika naj pa potrebno ukrene; 3. naj se preišče, kako bi bilo popolniti vodovod, da bi zadostil vsem potrebam tudi v prihodnosti.« — Poslanec Mazelle se predlogu pridružuje in ga pozdravlja, zahteva pa jamstvo, da bo imelo Novo mesto vedno dobro vodo in v zadostni množini. — Predlog odseka se sprejme.

Predlog za vodno preskrbo podgorških krajev pri Novem mestu se reši na

ta način, da se deželnemu odboru naroča, naj pošlje deželnega tehnika, ki naj bi na licu mesta proučil, kako bi se kraji v Gornjih najbolj preskrbeli s pitno vodo. Glede gradbe mostu čez Savo pri Krškem, ki je v zelo slabem stanju, se sklene, da se napravi načrt za nov most in da deželni odbor stopi v dogovor s štajerskim deželnim odborom glede prispevka. Poslanec Mazelle priznava potrebo mostu, a je za to, da bi se gradil most v mestu samem. Dalje se deželnemu odboru naroča, izvršiti študije za izkoriščanje vodne sile reke Krke ter izvršiti potrebne predpriprave, da se oskrbi Žužemberk z zdravo pitno vodo. Deželnemu odboru se tudi naroča, da pospeši gradbo nove ceste Litija-Poľnik - Brezovo - Mirna. Poslanec Novak izjavi, da bo glasoval za predlog, opozarja pa deželni odbor na previdnost pri gradbi ali podeželenju cest, da ne nastanejo za deželo pretežka bremena. Zdi se mu, da se večina pri tem ozira bolj na strankarske kot na stvarne potrebe, kajti vas Kanomlja pri Idriji ne dobi cestne zveze, ker njeni prebivalci niso klerikalci. Poslanec Povše je predlagal, da se deželnemu odboru naroči, da se pri študijah za izrabo savske vodne sile ozira tudi na možnost plovbe in da izdelati tozadevni tehnični načrt. Sprejme se tudi predlog, da se pri ravnateljstvu Južne železnice izposluje, da se bosta dva brzovlaka ustavljala tudi v Borovnici.

Glede deželne posredovalnice se naroča deželnemu odboru, naj do prihodnjega zasedanja izdela zakonski načrt zanjo. Poslanec dr. Novak opozarja na potrebo in dolžnost, priskočiti brezposelnim na pomoč, zato predlaga, naj se v proračun za leto 1914. vpostavi v ta namen 10.000 kron. Poslanec Gangl predlaga, da se ministrstvo za javna dela poziva, naj ustanovi v Idriji obrtno delavnico za mladino od 14. do 17. leta.

Deželnemu odboru se naroča, da čim prej zgradi deželno cesto Otavec - Rodine - Planina in Premske ceste. Glede osuševanja travnikov v Krakovem pri Kostanjevici se naroča deželnemu odboru, da izdela pravilen načrt in privoli primerno podporo.

Prošnja županstva občine Prem za podporo radi pomanjkanja krme, se odstopi deželni vladi, deželnemu odboru se pa naroča, naj razmotriva, kako bi bilo mogoče zabraniti nesmiselno izvaževanje sena iz Pivke izven dežele. Poslanec Ribnikar pravi, da je »Gospodarska zveza« v Ljubljani mnogo kriva na pomanjkanju sena, **ker kupuje seno v deželi in ga izvažja in prodaja izven dežele.** Govornik dokazuje s številkami, koliko vagonov sena je že izvozila. Pravi tudi, da »Gospodarska zveza« ne kupuje sena naravnost od kmetov, ampak od prekupcev, katerim plačuje seno veliko dražje, kakor pa kmetom.

Klerikalci se niso mogli pri teh očitanih drugače braniti, kakor da so začeli žaliti napredne poslance. Celo Drobnič se je oglasil, naj pustijo napredni poslanci kmeta pri miru, na kar mu je dr. Ravnihar odgovoril, da jih kmetje sami kličejo na pomoč.

Seja na pustni torek.

Klerikalci se norčujejo iz samih sebe, iz celega sveta ter najbolj še iz cesarskih postav. Presenečenje, ki so ga pripravili na **pustni torek** javnosti, je tako, da bo ta dan ostal vsemu kranjskemu prebivalstvu vse življenje v spominu, kajti klerikalci so predložili deželnemu zboru proračun, iz katerega je razvidno nezaslišano zvišanje deželnih doklad. Toda o tem na drugem mestu. Drugo presenečenje je razveljavljenje mandatov naprednih poslancev Lavrenčiča in Mazelleta. Najvišje državno sodišče je odločilo, da v kuriji mest in trgov volijo samo prebivalci mest in trgov, § 3. deželnega volilnega reda za Kranjsko isto trdi, toda klerikalna svojat je poteptala vse zakone, vse opomine vlade, da je to nepostavno, ter razveljavila omenjene mandate. Pa preidimo na sejo.

V začetku seje je interpeliral poslanec dr. Novak deželnega glavarja, zakaj ni postavil nujnih predlogov naprednih poslancev koncem sej v razpravo, kakor to določa § 22. deželnozborskega poslovnika. To interpelacijo je mogočni deželni glavar odklonil, češ, da vsebuje težke žalitve njegove osebe. — Posl. Mazelle je stavil predlog, da se ustanovi v Ribnici strokovna šola za domačo lesno obrt.

Deželni odbor je predložil deželnemu zboru načrt ljudskošolskega zakona, ki se izroči šolskemu odseku, v katerega se voli 10 članov.

Dr. Pegan poroča o volilni reformi, da je v vodo padla, ker zanjo ni dobili kvalificirane večine.

Posl. Gangl se postavi glede volilne reforme na stališče, da je edino sprejemljiva in dobra volilna reforma ona, ki sloni na principu splošnosti, enakosti, tajnosti in direktnosti ter na proporcionalnem sistemu ter je stavil tozadevne predloge.

Dr. Lampe je izjavil, da klerikalna stranka sploh ne bo glasovala za noben predlog, ki ga bo vložila narodno - napredna stranka.

Poslanec dr. Ravnihar je dokazal veliko zakonolomstvo, ki bi ga izvršil deželni zbor, ako razveljavi mestna mandata.

Deželni predsednik bar. Schwarz je izjavil, da se nazor deželne vlade ne vjema z deželni odborom, da bi se razveljavila mandata, ampak da stoji na stališču, da imajo voliti v mestni skupini samo čista mesta in trgi.

Na istem stališču stoje tudi nemški veleposestniški poslanci po izjavi grofa Barbota.

Kljub temu je pa klerikalna banda storila zakonolomstvo, da je razveljavila imenovana mandata. Potrdila pa je izvolitev poslanca dr. Gregoriča, zoper katerega izvolitev je vložena pritožba na državno sodišče in pa kaplana Škulja, ki niti volilne pravice nima.

Zoper to nasilje, ki je takorekoč rokovnjaški rop, je klub naprednih poslancev protestiral naravnost pri cesarju in pri ministrskem predsedniku.

Toda še ni sveta konec, pač pa bo konec klerikalne strahovlade na Kranjskem. Ti rokovnjači morajo dobiti zaslužen plačilo, če je Bog še pravičen, in ravno kmetje jih morajo izgnati iz deželne hiše, kajti povoda bodo imeli zadosti, ko bodo pričeli plačevati nove deželne doklade.

Interpelacija

poslanca Mazelleta in tovarišev na njega ekscelenco barona Schwarza v zadevi preložitve klanca na državni cesti v Metliki.

Prebivalci mesta Metlike in občin Drašiče, Radovica, Lokvica, Suhor ter hrvaški Žumberak so interesirani na tem, da se čim preje klanec na državni cesti v Metliki odpravi, zlasti ko se odpre nova železnica. Mesto Metlika pa bi se naravnost oropalo že starodavnih pravic, odkar že gre ves promet skozi sredino mesta, ako bi se hotelo državno cesto odcepiti pri križu in speljati na državno cesto pri odcepu črnomaljske ceste od državne. O taki preložitvi niti govora ne more biti, če se noče popolnoma uničiti že itak v težkih gospodarskih razmerah trpeče mesto Metlika. Edinole s preložitvijo klanca **na sedanji** državni cesti pa bi bilo ustrezno tudi drugim občinam in krajem.

Občine Drašiče, Radovica, Žumberak ter veliki del Hrvaške od Virovine, bi tudi, če bi se občinska pot za Sv. Rokom podržavila, še naprej morale voziti po veliko krajši in pripravnejši sedanji državni cesti, kot po postranskih ovinkih. Sicer bi pa tudi prebivalci vseh ostalih občin, kakor Suhor in Lukovica, bili težko prizadeti po taki brezsmiselnosti in zelo dragi preložitvi ceste za Metliko, ker je znano, da so vsi ti kraji z mestom Metlika v tesnih gospodarskih odnosajih, da imajo vsaki dan opraviti v Metliki z uradi in da jim je veliko bolj priročno, voziti skozi Metliko, kot ne. **Le zlobna škodoželjnost in brezvestno maščevanje nad Metliko bi moglo govoriti za gradbo kake nove državne ceste, ki bi se izognila mestu.**

Podpisani si dovoljujejo staviti na njega ekscelenco barona Schwarza naslednja vprašanja:

1. V kakem stanju je preložitve klanca na državni cesti v Metliki?
2. Ali hoče odrediti, da se klanec čim preje zniža in da se preko vseh morebitnih drugih projektov izvrši samo to nujno in prepotrebno delo?

Samostojni predlog

poslanca **Julija M a z e l l e t a** in tovarišev v zadevi preskrbe pitne vode v Gradacu, Kloštru in Vrančičah, občine Gradac v Beli Krajini.

Deželni zbor skleni:

Deželnemu odboru se naroča, naj ukrene vse potrebno, da se čim preje preskrbe vasi Gradac, Klošter in Vranoviče z zdravo pitno vodo ter rešijo prebivalci teh krajev stalne nevarnosti, ki jo vsebuje dosedanja pitna voda, velikokrat po legarju okužena reka Lahinja.

Interpelacija

poslanca **Josipa L a v r e n č i č a** in tovarišev na gospoda deželnega glavarja dr. Šusteršiča v zadevi preložitve ceste Knežak - Zagorje - Parje.

Cesta, ki gre iz Knežaka čez Zagorje na Št. Peter, ima nešteto tako hudih klanec, da imajo vsled njih tamošnji prebivalci prav veliko gospodarskih nepravil in težav. Že dolgoletna opravičena zahteva vseh prizadetih je, da se ta cesta preloži in izpelje tako, da bo ustrezala gospodarskim potrebam teh krajev. Kolikor je interpelantom znano, se je nova cesta, oziroma preložitve stare ceste že trasirala, a do izvršitve to delo nikakor ne pride. Z ozirom na to vprašamo gospoda deželnega glavarja:

1. Ali mu je potreba preložitve omenjene ceste znana?

2. Ali hoče odrediti, da pride cesta tudi dejansko do gradnje in ne ostane samo pri trasiranju?

RAZGLED PO SVETU.**Državni zbor.**

Uradno se poroča, da bo državni zbor imel prvo sejo dne 5. marca. — Na dnevnem redu so poročila davčnega odseka.

Patrijotično slavlje v Dalmaciji.

V nedeljo se je slavnostno praznovala stoletnica, odkar se nahaja Dalmacija pod habsburškim žeslom. Slavnostno božjo službo je imel splitski škof, katere so se udeležili zastopniki vseh uradov in konzularno zastopstvo.

Češko - nemška pravna pogajanja.

so se najbrže definitivno razbila, ker niti Čehi, niti Nemci niso zadovoljni s podlagami, na katerih bi se pogajanja vršila.

Princ Wied.

Albanska deputacija je torej prišla k princu Wiedu ter mu ponudila albanski prestol. Esad paša, ki je vodil deputacijo, ga je nagovoril z naslovom kralj. Princ je obljubil, sprejeti dragoceno krono in bo, kakor poročajo najnovejše vesti, dne 5. marca odpotoval v Albanijo. Poprej je pa

princ še obiskal Rim, Dunaj, Pariz, London in Petrograd, no v Berlinu je itak doma. Princ ali kralj Wied bo stanoval v Draču, kjer se že pripravlja zanj poslopje. No, v njegovi koži bi marsikdo ne bil rad, kajti prav lahko se zgodi, da ga njegovi miroljubni podložniki prikrajšajo samo za eno glavo.

Srbske izgube.

O srbskih izgubah med obema balkanskima vojnama je podal vojni minister skupščini sledeče podatke: V srbsko-turški vojni je bilo 5000 mrtvih in 18.000 ranjenih, v srbsko - bolgarski vojni pa 7000 do 8000 mrtvih in 30.000 ranjenih, 2500 mož je podleglo svojim ranam, 11.000 do 12.000 mož je umrlo za boleznimi, 4300 za kolero, od teh 4000 v drugi vojni.

Kako Rusija rase.

Neki francoski učenjak je izračunal: Od začetka 20. stoletja dalje se je pomnožilo prebivalstvo Francije za 2 odstotka, v Italiji za 9, v Avstro - Ogrski za 15,9, v Nemčiji za 16 in v Rusiji za 26 odstotkov. Potemtakem bo imela Rusija leta 1914. 216 milijonov prebivalcev, leta 1936. 272 milijonov prebivalcev in leta 1948. že 344 milijonov. In ostale države bodo imele skupaj komaj 336 milijonov ljudi, in sicer: Nemčija 104,6 milij., Avstro - Ogrska 81,9 milij., Anglija 61,9 milijon., Italija 45,3 milijon., Francija 42,3 milijon. Rusija bo torej leta 1948. imela več prebivalstva, kot vse velesile skupaj.

2000 roparjev na Kitajskem.

Tolpa, ki šteje 2000 roparjev pod vodstvom »belega volka«, je dne 29. januarja napadla mesto Liang-čau. Pomorila je več kot 1300 oseb, žena, otrok in mož. Proti tolpi je bilo odposlanih 25.000 vojakov, ki pa nimajo nič kaj veselja, da bi se z roparji, ki so utrjeni pri mestu Čankiang, spoprijeli. Najbrže bodo ti - le roparji tvorili armadni zbor, ki ima nalogo, začeti z novo revolucijo.

SLOVENIJA.

s Javen ljudski shod sklicuje izvrševalni odbor narodno - napredne stranke v nedeljo, dne 1. marca 1914 ob 10. dopoldne v »Mestnem domu« v Ljubljani. — Na dnevnem redu tega shoda je protest proti zvišanju deželnih doklad in poročila deželnih poslancev o zasedanju deželnega zbora. — Somišljeniki, agitirajte za ta shod in udeležite se ga v čim največjem številu!

s Deželni proračun. — 1 milijon 600 tisoč kron novih davkov na leto kot sad šestletnega klerikalnega gospodarstva. — Dežela mora najeti novih 6 in pol milijonov posojila. — V torek je bil predložen deželnemu zboru deželni proračun za leto 1914, ki kaže še strašnejše lice, nego so proročevali napredni poslanci. Proračun izka-

zuje po odbitku lastnega pokritja in po vpoštevanju vseh državnih predkazov, ki so za celih 850.000 kron višji, kakor lansko leto, še vedno primanjkljaja 4 milijone 176.639 kron. — Vse deželne davščine v dosednji visokosti bi dale pokritja le 2, 592.000 kron, tako da preostaja končnega primanjkljaja 1,584.649 kron. — Pripomniti treba takoj tu, da je za regulacijo učiteljskih plač proračunjenega le okroglo pol milijona kron, katera vsota pa najde svoje bogato pokritje v zgoraj omenjenih za 850.000 kron povišanih državnih predkazih, ki so odmenjeni, kakor splošno znano, v prvi vrsti za izboljšanje učiteljskih plač. — Klerikalna večina deželnega odbora predlaga sedaj, da naj se v pokritje končnega primanjkljaja 1,584.639 kron, pobira od 1. marca t. l. vnaprej: 1. mesto dosedanje 40% doklade na državno užitnino od vina, vinskega in sadnega mošta in mesa 145%, torej za celih 105% povišana doklada, ki naj vrže deželi novih 760.000 kron; 2. mesto dosedanje enotne 40% doklade od cesarskih davkov: a) od realnih davkov (zemljarija, hišno - najemni in hišno - razredni davek) in od 4. razreda splošne pridobnine 55%; b) od ostale splošne pridobnine, nadalje od plačarine in rentnine 75%, kar naj nese deželi novih 820.000 kron. — Skupaj 1,580.000 kron. — Ostanek 4639 K upa deželni odbor pokriti z boljšim uspehom stare naklade za pivo. — Vrh tega naj sklene deželni zbor izdatno povišanje prispevkov od zupuščin normalnošolskemu zakladu (za kakih 30.000 K na leto) ter naj prepusti za splošne deželne potrebe delni kapitalni znesek 84.000 K garancijskega zaklada Dolenjskih železnic in vsakoletne obresti tega zaklada 10.000 kron. — Končno predlaga deželni odbor, da sme najeti za deželne elektrarne 2 milijona kron posojila, za pokritje dosedanjih letnih primanjkljajev od leta 1908. naprej pa 4 milijone 400.000 kron posojila. Toliko je namreč danes dežela dolžna melioracijskemu zakladu in zakladu Dolenjskih železnic. — Kako bo prenašal kmet, hišni posestnik, oziroma najemnik in mali obrtnik za 15% povišane, večji obrtnik in trgovec pa kar za 35% povišane deželne doklade, tako gostilničarji in vse, zlasti najubožnejše prebivalstvo, podraženje vina in mesa za letno celih 760.000 kron, za to se klerikalna večina deželnega odbora ni in se tudi ona deželnega zbora ne bo brigala. — Sedaj bodo menda — četudi prekasno — izpregledali celo tisti tepci, ki so drli še pri zadnjih volitvah za sladkimi obljubami klerikalcev. — Napredni poslanci bodo storili svojo dolžnost, ampak preprečiti nečudenega atentata na deželne davkoplačevalce ne bodo mogli. (In tega so krivi volilci . . .

s Strahovito zvišanje deželnih doklad. Zdaj imate kmečki volilci od tega, da ste dali gospodarstvo z deželnim denarjem v

roke ljudem, ki so vam obljubovali nebesa na zemlji, dokler niso imeli mandatov v rokah, ko so jih pa lepo spravili za šest let na varno, pa plačajte zdaj njih razsipno gospodarjenje. Deželne doklade hočejo klerikalci zvišati tako strahovito, da se je moral vsakdo za glavo prijeti, ko je to slišal. Na užitnino od vina in mesa se bo pobirala za 105% višja doklada. Pri realnih davkih t. j. zemljiškem in hišnem davku ter pri občni pridobitini IV. razreda se zvišajo doklade za 15%, pri vseh drugih davkih pa za 35%. Ker pa še to ne bo zadoščevalo, se bo najelo še posojilo za več milijonov! **To je sad slabega gospodarstva in brezvestnega razsipanja deželnega denarja!** Ko so klerikalci prevzeli deželno gospodarstvo, je bilo to v vzornem redu. V tako lepem redu, kakor morda v nobeni kronovini, kajti prejšnja večina je vedno skrbela, da ni več izdajala, kakor je imela denarja, da je dobro, pametno in vestno gospodarila in vsak vinar koristno porabila. Klerikalci pa so, prišedši na krmilo delali tako, kakor dela lahkomišeln človek, ki je zadel v loteriji. Začeli so razmetavati denar brezmišeln, razmetavali so ga za najbolj nepotrebne stvari in so v kratkih letih deželno gospodarstvo temeljito zavozili. Na vsako svarilno besedo, na vsako opozorjenje od strani naprednih poslancev, da pride dežela na ta način v nesrečo, so odgovarjali s surovostmi in s posmehom. Vprašamo zdaj, kaj bodo volilci storili? Gostilničarji so se že dvignili po celi deželi in prirede protestno zborovanje v nedeljo. Kaj pa drugi?

s Razmetavanje deželnega denarja. Kakor je razvidno iz deželnega proračuna, izda dežela naravnost ogromne vsote za potne stroške in dijete. Na strani 4. deželnega proračuna čitamo te - le postavke: »Potni stroški, dijete in potni pavšali: člani deželnega odbora **12.000 kron**, deželni uslužbenci, letni potni pavšali **19.200 kron**, potni stroški in dijete **6000 kron**«, torej skupaj **37.200 kron**. — Ako k temu še prištevamo na strani 6. deželnega proračuna izkazane stroške deželnih avtomobilov v znesku **po 15.000 kron**, dobimo **vsoto 52.200 kron**, ki jih mora dežela plačati za potne stroške in dijete svojim organom. — **52.200 kron samo za potnine, to je za tako malo deželico, kakor je Kranjska, tako ogromna vsota, da človeku kar zastaja pamet.** In končno bi še nič ne rekli, ako bi se ti potni stroški in dijete res porabile za strogo **uradna potovanja**, a notorično je, da potujejo tako deželni odborniki, kakor tudi dober del deželnih uslužbencev, večinoma v **agitacijske svrhe klerikalne stranke**. Znanor je na primer, da so pri zadnjih volitvah deželni avtomobili z deželnimi odborniki in uslužbenci kar švigali po deželi, ne morda po uradnem poslu, marveč zgolj v agitacijske svrhe klerikalne stranke, in vse te stroške je morala poravnati dežela, iz svojega žepa! To je škandal, kakršen se ne dogaja

v nobeni drugi kronovini. Kje drugod na svetu plačuje država iz svojih sredstev politično - strankarske prireditve, shode in sestanke ter daje nagrade političnim govornikom?! Nikjer drugje, kakor na Kranjskem, kjer je klerikalna korupcija dosegla že v vsakem oziru svoj višek! — Klerikalci pač smatrajo deželo za svoje korito, iz katerega žro, žro in žro. Ali se je potem čuditi, da ima dežela vzpričo takšnega gospodarstva **4 milijone pri-manjkljaja?!**

s Ljudskošolski zakon. Deželni odbor je predložil deželnemu zboru tudi ljudskošolski zakon in ureditev učiteljskih plač. Ker je dežela prisiljena urediti učiteljem plače, kajti v ta namen so odmenjeni odkazi iz zvišanega osebnega davka, se je mislilo, da se bodo učiteljem res kaj zboljšale plače. Toda z načrtom, ki so ga predložili klerikalci, se plače prav nič ne zvišajo, ampak še zmanjšajo, če vpoštevamo draginjske doklade, ki so jih že zdaj dobivali učitelji. Ako bi torej klerikalci pisali, da je treba zvišati doklade, ker so se učiteljem plače uredile, je to strašna laž, ker se vsa ureditev pokrije od osebnega davka, ki ga v ta namen odkaže država deželi. Krivo zvišanju doklad je edinole pogubonosno, zapravljivo gospodarstvo, nesrečna elektrika v Završnici in nenasitnost požrešnih koritarjev, ki zobljejo pri deželni blagajni.

s 30letnica »Kmetovalca«. Naš kmetijski list »Kmetovalec« je zaključil s svojo zadnjo številko 30letnico svojega obstoja. Ni malo toliko let, pomislimo le 30 let dela in sicer naporenega dela, posebno ako sloni to delo na ramah samo enega moža, moža, ki je vse svoje moči žrtvoval v prid našemu kmetijstvu. Gosp. ces. svetnik Gustav Pirce je bil ta mož, na katerega smo lahko ponosni. On je toliko časa vstrajal na takem mestu, ki pač kot vsi vemo, ni bilo dostikrat z rožicami postlano. Naj ima g. svetnik zavest, da smo mu kmetje zelo hvaležni za njegov trud, ki ga znamo zadostno ceniti. Želimo le še, da na tem mestu vstraja toliko časa, dokler mu moči dopuščajo in to naj bi še prav dolgo trajalo. Upamo, da bo g. svetnik vpošteval naš glas in ostal na svojem mestu, katero je skozi toliko let tako častno zastopal.

s Uspehi delovanja božjih namestnikov. V podobčini Goridol v Št. Janžu se ljudje povsem resno posvetujejo, da bi prestopili v pravoslavno vero. V tej občini paseta duše dva neznosna rogovileža, Ludovik Bajc in alkoholik Vinko Kavčič. Kdor pozna ta dva pobesneta duhovnika, se pač ne bo čudil, da mislijo ljudje na prestop v pravoslavje. Bajc in Kavčič sta nasilna človeka, ki imata samo še pred sodnijo malo strahu, saj pa imata tudi vedno s sodnijo opraviti. Župnik je skoro redno po ves teden odsoten in pride šele v soboto domov, a v nedeljo nas le razveseli s posebne vrste pridigo, ki se ji

pozna, da se jo je naučil na železnici. Njegov tovariš kaplan je sicer doma, a vedno tako iluminiran z Repovževim špiritom, da v šoli otroke neusmiljeno pretepava, vsled česar ima z njim opraviti sodnija in starši že ne puste otrok k njegovi uri v šolo. Razume se, da delata oba vsakovrstne neumestne sitnosti naprednim faranom pri krstu in pri poroki. To vse je znano škofijstvu in glavarstvu. To se pač ob sebi razume, da pri škofijstvu ni najti pomoči, a ker tudi okrajno glavarstvo ne stori ničesar, da bi se razmere ublažile, se posvetuje ljudstvo, ki je do skrajnosti razburjeno, če bi si ne moglo samo pomagati s tem, da prestopi v pravoslavje. Župnik Bajc že ve o tem in se je na prižnici izrazil, češ, da bo dal od veselja streljati in da prej ne bo srečen, dokler vsaj deset faranov ne prestopi v pravoslavje. No, naj le strelja svoje kozle naprej in če bodo to posvetne in cerkvene oblasti še dalje mirno gledale, je nam tudi prav. Bomo vsaj kaj doživeli. — **Bajc ev faran.**

s Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani. Pri seji upravnega sveta dne 21. februarja se je potrdila bilanca za leto 1913. Čisti dobiček znaša **557.103 K 88 vin**. — Sklenilo se je, da se vrši dne 14. marca t. l. občni zbor, kateremu naj se predlaga, razdeliti dividendo po 24 K na delnico (6% kakor lansko leto), dodeliti raznim fondom **53.390 K 33 vin**, in prenesti ostanek **11.314 K 65 vin**, na novi račun.

s Velik prepir nastane lahko časih iz navidezno malenkostnega vzroka. Če na pr. prinese žena možu na mizo slabo kavo, bo mož gotovo hud, in neprijetni prizori niso izključeni. Temu je seveda lahko priti v okom, če kupuje gospodinja Kolinsko kavno primes, kajti tako ve, da bo njena kava dobra in bo možu ugajala. Saj je stara znana stvar, da je Kolinska kavna primes najboljši kavni pridatek, ki da kavi vse ugodne lastnosti, ki nam na njej tako ugajajo. Zato zahtevajte v trgovinah samo Kolinsko kavno primes!

LJUBLJANSKA OKOLICA.

Ij Št. Vid nad Ljubljano. Zabret še živi! — Kdo bi si mislil? Zopet se je oglašil v »Domoljubu« Novega sicer ni nič povedal — da kolodvor zidamo, to že davno vemo — toda oglašil se je vendar. To je znamenje, da se bo zopet spravil s »peresa svetlim mečem« na naprednjake in tako imamo upanje, da se bomo pri čitanju njegovih notic zopet pošteno zabavali.

Ij Rodoljubi iz Št. Vida in okolice, pripevajte blagohotno vsak po svojih močeh za gradbo »Sokolskega doma« v Št. Vidu nad Ljubljano.

Razširjajte „Slovenski Dom“.

DOLENJSKE NOVICE.

d **Iz Hotiča.** No, Jaka, na voz se vsedi, peljeva se v Litijo. Obenem pa povej, kaj je novega v Hotiču. — O, Miha, dobro, star sem že, pa kaj takega še nisem slišal, kot je zdaj pri nas. Že tri gospode pomnim, pa takega še ne, kot je ta. Ta je pa hud, samo denar in denar mu je vse, a vedno kriči, da smo pijanci in najslabši ljudje. Pravi, da mu je bilo boljše v Kočevju, ker so tam boljši ljudje. In to je res. Veš, Miha, kuharica je Kočevjarica, zraven pa fest ženska in hud jezik ima. To vemo zdaj vsi farani, ko je vpila ono nedeljo na Hladnikovo ženo in druge goste, kake psovke je metala in kako se je obnašala. Vsi Hočani smo videli in slišali ta prizor. Da ima sodišče s tem opraviti, veš, Miha, ni čudno, ampak to je čudno, da si taka ženska upa to početi pri nas, ko ve, da nismo toliko zabiti in vsi vemo, kaj je že bilo in kaj je sedaj v našem farovžu. Veš, Miha, mi se ne damo komandirati župniku in mu ne ližemo roke, ker ni čist. Veš, Miha, kjer baba gospodari, volk mesari. Kuharica je bila obsojena zaradi divjega zajca, ki ga je ujela in pripravila gospodu, na 40 kron globe in v stroške za advokata. Pa še več je ovadenega, kar pa poročamo pozneje, kadar bo stvar končana. Župnik je pa skoro na nas vse jezen, ker mu nismo nosili darov in denarja v farovž. Veš, Miha, nekega Rešetarja imamo tudi. Ta hodi rad okoli in vleče iz ljudi, kaj kdo ve o župniku ali o tistem županu, ki po koruzi lazi in ima opraviti z občinsko blagajno. Veš, ta Rešetar se je hvalil, da pojde stran; pa pravijo, da bo še rešetaril. Menda ne dobi nikjer boljšega; mi bi pa vsi radi imeli, da bi se mu drugje bolje godilo. Prihodnjič pa zopet kaj, kajti vdali se ne bomo, ampak vedno delali za boljšo prihodnost.

d **Iz Tržišča.** Nobene krinke, ali po domače povedano »larfe«, ni bilo treba župniku za pust; imel je tako dovolj dolg nos. Naznanil je g. Flajsa, češ, da je nekemu Slapšaku z Vrha siloma napisal na glasovnico neodvisnega kandidata Zupančiča, a pri sodišču se je izkazalo, da je bila to laž! — Ha, ha, dolg, preveč dolg nos, revčku fajmošterčku! — G. Flajs naj si pa le zapomni: »Milo za drago« in drugič drugače postopa z njim in naj ne odpušča, kakor je to storil zadnjič, ko je imel kaplana tako lepo na krožniku. — Ni to več kot nesramno, da hoče božji namestnik tako vzglednega moža, kakor je Flajs, pripraviti z lažjo takorekoč ob dobro ime?!

d **Tržišče.** V nedeljo je imel kaplan zopet pridigo od »kurb«. Take nesramnosti pa še ne, kakor je to človeče! — Gospod kaplan! Kdo drugi je še »kurba« ali »kurbir«, kakor nezakonske matere? — Ja, ja, imamo še enega drugega, ki zasluži to ime!

d **Pozabljena šola v Adlešičah.** Ker je bila občina prisiljena od c. kr. okrajnega solskega sveta delati novo šolo, dasi imamo staro šolo v dobrem stanju, si je morala občina izposoditi 42.000 kron. Zdaj pa je šel naš učitelj za dva meseca na dopust, smo torej že en mesec popolnoma brez pouka v šoli. Zdaj, ko imajo otroci lep čas v šolo hoditi, pa doma nagajajo. Torej vprašamo višje oblasti, kaj je s tem? Ker je gotovo dosti pripravnih učiteljev in učiteljic na razpolago, naj nam pošljejo enega. Temu je krivo to, ker tu gospodari klerikalna banda, to je občinski odbor in krajni šolski svet. Za nas se nobeden nič ne briga, edino le eksekutarji pridejo k nam. Tem smo še vendar pri srcu, samo kmet plačaj in trpi, a naši poslanci se pa lepo vozijo v avtomobilih za naše kmečke žulje. Sramotno tako gospodarstvo! Vzdigni se kmet in zahtevaj pravico, ker smo že tega do grla siti.

d **Iz Prečine.** Kakor mislijo pobožni ljudje, ki jih je naš »gospod« Tone vzgojil, mu je v nedeljo pred pridigo sam Bog poslal svoj prst božji v opomin. V čudnem znamenju se je prikazal ta prst božji, ko je »gospod« Tone se pripravil, da bo evangelij prebral, predno začne s pridigo, glej, mu ravno pred nosom pritrjena električna svetilka ugasne. Moral je s prižnice poklicati, da so mu prinesli svečo. Ker so vse druge svetilke po celi cerkvi gorele, ravno ona pred Tonetom pa je ugasnila, so njegove pobožne ovčice prepričane, da mu je bil iz samih nebes poslan opomin, naj se premisli, če je še vreden kot božji namestnik, oznanjevati evangelij tistega Kristusa, katerega naš Tone niti v enem vzgledu ne posnema. Mi, ki nismo tako pobožni, kakor so Tonetovi ožji prijatelji, smo mnenja, da je bil to pač samo slučaj, da je luč ravno pred župnikom ugasnila.

d **Na naslov gosp. topliškega župnika.** Ker ima naš prijatelj, č. g. župnik v Toplicah, to slabo navado, da vselej, kadar se o njem kaj piše, iz same ljubezni do bližnjega vedoma sumniči ondodna dva g. učitelja ter jima skuša materialno škodovati, izjavljamo: Topliški gg. učitelji niso prav v nobeni zvezi z vsem tem, kar se je o župniku doslej v našem listu pisalo in kar se gotovo še bo. Najlepši dokaz za resničnost tega zatrdila je dejstvo, da so o najnovejši župnikovi aferi pisali tudi nemški listi, še predno je »Slov. Dom« o tem poročal. Če g. župnik noče doživeti še kake večje sitnosti, naj učitelje pusti lepo pri miru!

d **Topliški župnik in župan obsojena.** Topliški župnik, bivši četovodja pri Janezih v Celovcu, je tudi že dolgo iskal, kar je šele sedaj našel. Ker je bivši župan Janez Sitar le preveč vedel za razne župnikove tajne in očitne grehe, mu je župnik prevrnil županski stolček. Kar nagloma je to šlo. Izvolil si je bil drugega župana, ki ne bo stanoval v Toplicah, da bi župniku gledal na prste, ampak, ki bo župni-

ka moral ubogati, magari če mu župnik ukaže, da naj podpiše svojo smrtno obsodbo. In takega slamnatega moža je našel v osebi nekega Pezdircarja, ki stanuje uro daleč ven iz Toplic. Za enkrat seveda je moral Pezdircar markirati samo gerenta, župan po imenu je postal šele po novih volitvah. V tem času, ko se je vršila ta izpremema, je bil pri topliški občini za tajnika nastavljen tamošnji učitelj gosp. Gregorc. Župnik tudi njega ni mogel trpeti. Zato pa, ko je župnik dosegel razpust občinskega odbora, je kar svojega kaplana imenoval za bodočega tajnika. Razglasil ga je za tajnika v cerkvi pred sv. Rešnjim Telesom, kamor čisto gotovo spadajo taki razglasi, zakaj Kristus je vendar učil: Moje kraljestvo ni od tega sveta. Za učitelja Gregorca pa se župnik ni hotel kar nič zmeniti. Kakor bi ga ne bilo na svetu. Ko je izvedel, da Gregorc s to župnikovo ljubeznijo do bližnjega ni zadovoljen, mu je pa rekel, no dobro, če hočete biti še nadalje občinski tajnik, pa bodite, ampak, Vi morate ob teh in teh urah uradovati v občinski pisarni. Slučajno pa so bile te in te ure ravno tiste ure, ko mora gosp. Gregorc kot učitelj poučevati v šoli. Kaj ne, kako brihten je župnik Frančišek Erzar, ni bil zastoj »cugsfirer« pri Janezih. Ker učitelj takega pogoja seveda ni mogel sprejeti, vsaj ne, dokler je šola, in ker mu župnik in gerent tudi nista hotela plačati, kar sta mu bila dolžna, je Gregorc se posvetoval pri dr. Slancu v Novem mestu, če bi se dalo s tožbo kaj doseči. O, se bo, je dejal gosp. dr. Slanc. Pa sta res tožila topliško občino. Župnik je bil tega neizrečeno vesel, ker se mu je s tem ponudila prilika, da v dejanju pokaže, kakšen ljubeznjiv Kristusov namestnik da je. Vodil je svojega gerenta po Novem mestu, kakor Bošnjaki plesočega medveda. Dobil mu je odvetnika in pravdarija se je pričela. — Tako pri prvi inštanci sta — pogorela. Pa sta rekurirala. Ni hudič, je dejal župnik sam pri sebi, da bi taka dva tiča, kot sva midva s Pezdircem, enega ubogega učitelja ne vgnala. Da bosta svoje zmage bolj gotova, sta se obrnila na visoki deželni odbor s prošnjo, naj bi ta vplival na novomeško sodišče, da ja ne bosta še enkrat pogorela. Visoki deželni odbor je njuno prošnjo uslišal in »ukrenil pri novomeškem okrožnem sodišču vse potrebno«. Ampak to je bilo čisto — nepotrebno, zakaj gospodje pri novomeškem sodišču so rekli, da tako daleč v Avstriji še vendar nismo, da bi deželni odbori smeli vplivati na svobodno prepričanje nasproti strankam neodvisnih sodnikov. Slučaj pa je tako hotel, da Gregorc pri drugi inštanci vendar ni tako gladko izvozil, kot pri prvi. Stroške za obravnavo bi bil moral on trpeti. O, kako sta župnik in župan vsaj te napolzmage bila vesela! Kar vriskala sta, čeprav sta bila v resnici tudi ona dva premagana. No, dr. Slanc, ki

ima take gospode posebno rad, jima je privoščil še večje veselje. Rekuriral je do najvišje inštanca na Dunaju. In tam so visoki gospodje tako-le rekli: Gosp. župnik in gosp. župan topliški, le vriskajta! Imata tudi vzroke za to. Zakaj občina Toplice ima tožitelju učitelju Gregorcu izplačati, kar mu gre na njegovi tajniški plači, poleg tega pa mora občina nositi tudi vse stroške te vaše pravdarije. — Topličani so tega izida seveda tudi strašno veseli. Kako naj bi tudi ne bili! Prosimo vas. Ali ni to jako koristno za ubogo občino, če ima čast plačati za tiste kozle, ki sta jih nastrelila gosp. župnik in njegov oproda ali adjutant župan Pezdirc? Če bi bil župnik takrat od kraja takoj izplačal Gregorcu, kar mu po postavi gre, lepo vas prosimo, ali bi se župnik mogel svojim faranom izkazati, da je res pavi božji namestnik, krščansko pravičen, in ki kot tak ljubi svojega bližnjega tako zelo, da se rajši tožbari notri do cesarskega Dunaja, kakor da bi lepo v miru plačal, kar bi storil vsak pošten brezverec.

d **Škocijan.** Predavanje na pustno sredo je izvrstno izpadlo. Vprizorili so na koncu vseh koncev alegorično sliko: bivši dacar v Adamovem kostumu, obdan od brumnih ovčic, ki so pele »Hosana« boginji Veneri in Bakhu. Krmežljavec je vse pokadil s kadilom, s proti jasnemu nebu vprtimi in zamaknjenimi očmi so pričakovali blagoslova od zgoraj. Kaj je padlo dol, ne vemo, le organistek je skrivoma škilil po stasitih bokih kaplanove sestre in preklinjal. No, pepelili so se, klonili hlinavske glave in si medsebojno odpuščali, ker smo baje vsi krvavi pod kožo. Menda že. — V ponedeljek smo pa imeli čast videti docela farško ohcet — plod vestnega »krekarjenja«. Je že tako, vsaj je igral šmarješki kaplan glavno vlogo že s tem, ko je za posredovanje obljubil 100 K, ako se razdere poroka na enem koncu in se sklene na drugem, kjer bi kaplanu in župniku Zamanu prav po krekarjsko koristilo v poželjenju mesa... Gospoda sta imela uspeh. Perme iz Šmarjete, neomajan farški podrepnik, je punco dobil. Župnik Zaman je posodil farovško kočijo (samo za slovesnosti in škofa) in parček se je zafural v Škocijan — na farovško dvorišče — potem k poroki. Brez harmonik, menda z roženkrancem — brez potrdila običajnega, s kapljico, menda z lurško vodo, hajdi nazaj, ker so si delili na — troje, da ni levica vedela, kar je uživala desnica.

Škocijanski dopisnik.

d **Učitelj krščanske vere v Št. Janžu obsojen.** Bralcem »Slovenskega doma« je okraj Št. Janža dobro znan. Bije se tam hud boj, svetloba proti temi, svoboda proti suženjstvu pod klerikalnim jarmom. Poznamo ta okraj tem bolj, ker ta boj bijejo za našo pravično stvar navdušeni, odločni možje. Iz dopisov iz teh krajev vidimo, da tam ni prostora za tiste, ki se iz strahu pred župnikom in kaplanom v

cerkvi, doma pa še pred svojo, od »gospodov« nahujskano ženo zatekajo k izgovoru, da treba biti silno previden, če hočemo, da bomo kdaj zmagali črnega zmaja. Tam stoje v bojnih vrstah naše armade kar celi, odločni možje, ki povedo odkrito vsakomur, kar mu gre, možje, ki se ne boje niti hudiča samega, ker dobro vedo, da ga ni drugje, kakor tam, kjer ga slikajo in pridigajo za strašilo nezavednežev in lahkovernežev. Zato nas ni tako presenetilo, ko smo izvedeli, da je eden teh mož imel celo pogum, sodnijsko nastopiti proti kaplanu, ker mu je kaplan njegovega otroka v šoli prav ni sirov način trpinčil. Znano je, da je mnogo naših mož, ki bi sicer radi časih se tudi pokazali kot odločni možje, pa se tega samo zato boje, ker imajo otroke v šoli. Samo iz bojzani, da jim župnik ali kaplan ne bi otrok v šoli šikanirala zaradi očetovega političnega prepričanja, se navadno vselej skrijejo, kadar bi bilo treba se tudi očitno pokazati. Tam v Št. Janžu pa so pokazali možje, da tudi tega strahu ne poznajo. In to je neprecenljive vzgojne vrednosti tudi za našo mladino in našo politično bodočnost. Če otrok ve, da se oče boji zaradi njega duhovnika, se navadno ta bolezen oprime tudi mlade otroške duše. Nasprotno pa, če se tudi otroci naprednih staršev zavedajo odločnosti svojih staršev, postanejo sami že v nežni mladosti odločnejše narave. In ravno, ker se tak oče mora zavedati, da bo duhovnik njegovega otroka v šoli res črtil, ker je oče naprednjak, bo tak oče pazil tudi na to, da duhovniku ne da nobenega pravega povoda, da mu v šoli neopravičeno preganja otroka. Oče bo še posebno pazil, da se otrok ja uči in mu bo naročil, naj se v šoli dobro zadrži, ker nanj veroučitelj mnogo bolj pazi, kje bi ga zalotil, kakor pa na otroke klerikalnih staršev. Tako namesto nepotrebne strahu le profitirata oče in otrok. In če tak oče, ki se zaveda, da je nasproti svojemu otroku storil svojo dolžnost, to je, da ga nadzoruje, če se otrok uči, da ga vedno opominja, naj se v šoli pridno zadrži, potem izve, da veroučitelj njegovega otroka trpinči samo zaradi tega, ker ima šolski otrok naprednega očeta, tedaj brez strahu lahko nastopi proti takemu duhovniku tudi pred sodiščem. In verjemite nam: če bo tak veroučitelj enkrat, dvakrat kaznovan, se bo v tretje presneto premislil iz zgolj sovraštva do staršev preganjati otroke v šoli. In če tovariši takega učitelja krščanske vere izvedo, da je bil ta in oni kaznovan, da tudi duhovnik vsaj prav v vsakem slučaju ni zavarovan pred rčetom, o, boste videli, da jih bo minilo veselje poganškega maščevanja nad nedolžno šolsko mladino. — Ta uvod naj bi si vzeli k srcu vsi tisti, ki mislijo, da duhovnik res sme nekaznovano početi vse, kar se mu zljubi. Obenem pa naj služi oče v tem slučaju omenjenega dečka za vzgled vsem drugim naprednim očetom. Stvar

je bila taka - le: Kakor smo že začetkom omenili, se bje v Št. Janžu hud političen boj. Kaplan Vinko Kavčič je eden tistih duhovnikov, ki se res radi maščujejo nad nedolžno mladino naprednih staršev. Posebno je črtil desetletnega sinčka posestnika Beca iz Kamnic pri Št. Janžu. Drugi dan po Novem letu je imel kaplan kot učitelj krščanske vere svoj pouk v šoli. Razlagal je o »Mariji, božji porodnici«. Kako kaplan sam spoštuje Marijo kot božjo porodnico, je med tem razlaganjem praktično pokazal. Dečko Alojzij Bec je postal nekaj nemiren, vsled česar ga je kaplan opominjal. Izkazalo se je pa, da ga je njegov sosed prijel za prst in mu ga hotel zviti. To je seveda dečka zbolelo in je zaječal. Kaplan, namesto da bi se bil prepričal o vzroku nemira, je dečka poklical k tabli in ga **tako udaril po obrazu**, da se je deček **takoj zgrudil na tla**. No, kaplan je še mlad in vročekrven in pri taki lastnosti bi bilo navsezadnje še odpustljivo, če bi bilo le pri tem ostalo. Toda kaplan je sklenil, svojemu sovraštvu do dečkovega očeta dati popolnega duška. Iz izobraženega veroučitelja se je v tem sovraštvu spozabil na nižino nevarnega pretepača. Ko je deček zopet vstal, ga je kaplan **še enkrat z vso močjo udaril** po drugi polovici obraza. Nato šele je uporabil postavno dopustno kazen (če bi jo bil deček res zaslužil, kar pa ni). Postavil ga je namreč v kot. Po šoli ga je pa še eno uro zaprl. Tako je slovenski duhovnik pred vso šolo pokazal, kako sveta mu je »Marija, božja porodnica« in kako se praktično poučuje krščanski nauk v šoli. Ko je deček prišel domov, se je iz strahu pred kaplanom bal, o dogodku povedati očetu, ki je po razbolelem obrazu videl, da se je dečku nekaj zgodilo. Ko je od drugih izvedel, kakšen veroučitelj je kaplan Vinko Kavčič, je dečka peljal k zdravniku, kaplana pa je izročil sodišču. Ker je deček po obrazu zelo otekel in sta se mu vsled hudega udarca po ustih tudi dva zoba omajala, je dečka pustil še po sodno-zdravniškem izvedencu dr. Homanu v Radečah preiskati. In ta zdravnik je še dne 15. januarja konstatiral poškodbe vsled kaplanovih udarcev. Dne 16. januarja je bila prva razprava pred okrajnim sodiščem v Radečah. Kaplan, preje tak junak, da je kot cestni pretepač napadel desetletnega dečka, se je zdaj tako prestrašil, da niti k obravnavi ni prišel. Bil je v kontumac obsojen, pa tako milo, kakor še ni bil morda noben ubogi učitelj, če se je v drugače zasluženem slučaju v naglici predaleč spozabil. Če kdo drugi komu samo prst pokaže, ima najmanj 48 ur pokore. Kaplan pa je za tako trpinčenje dobil samo 24 ur. Pa še te mu je sodnik »z ozirom na kaplanov posvečen stan« kar sam izpremenil na 10 K globe. Tudi glede odškodnine za bolečine je od zahtevanega zneska razen 5 K in pa 4 K za zdravniško spričevalo, vse odtrgal. Ka-

plan pa niti za to, res čudovito izredno milostno kazni ni bil hvaležen sodniku. Pritožil se je na vzklicno sodišče v Novem mestu. V svoji pritožbi je sodnike skušal poučiti o pravicah, ki mu pristojajo v strahovanju neubogljivih otrok. To pot pa se je visoki gospod vendar sam potrudil k obravnavi. Da napravi na sodnike boljši vtisk in da ne bo že po obleki izgledal, da je duhovnik, je pustil za duhovnike predpisano črno obleko doma, pa je prišel kot kakšen gigerl v svetlorujavi obleki in s postrani sfriziranimi lasmi k obravnavi. Samo ovratnik ga je nekoliko izdajal, da ni kak navaden civilist. Kaplan se izgovarja, da je Beca zato kaznoval, ker se je smejal, ko je on razlagal o »Mariji, božji porodnici«. Ker njegovi opomini k redu nič izdali, je bil veroučitelj svojemu ugledu dolžan, da je dečka tako strahoval. Tako strahovanje je po njegovem mnenju kot učitelju krščanske vere »**primerno vzgojevalno sredstvo (?)**«. Na koncu svojega zagovora je še s povzdignjenim glasom in kakor da nima 4 izkušenih sodnikov pred seboj, ampak kakšne klerikalne kimavce, ki jim lahko vsako laž natvezi, osorno omenil, češ, da »meja strahovanja ni bila prekoračena«. Sodniki pa so bili drugega mnenja, kakor g. kaplan. Zavrnilo so mu njegovo pritožbo in ostane obsojen in kaznovan, kakor je bil v Račečah. Gosp. predsednik senata ga je lepo poučil, da ima kot veroučitelj res pravico, strahovati mladino, če vsi opomini nič ne zaležejo. Toda to strahovanje na telesu ne sme nikdar biti tako, da bi zapustilo za seboj take posledice, kot so bile v tem slučaju še skoro 14 dni po dogodku na dečkovem obrazu videti. Kaplan je brezdvomno ne glede na to, ali je deček kakšno kazni zaslužil, ali ne, **prekoračil** mejo telesnega strahovanja, ter s tem zakrivil prestop v smislu § 420, oziroma § 413 kazenskega zakona. — Kaplan je odšel z dolgim nosom iz dvorane. Kaplana pa to strahovanje še ni izučilo. Že ko je bil v Račečah obsojen, je neko deklico v prvem razredu tudi tako pretepel, da revše prejoka in prestoka vse noči iz strahu pred kaplanom. Ker so se slični slučajji že preje večkrat ponavljali, je krajni šolski svet v Št. Janžu v svoji seji z dne 8. februarja sklenil, naprositi šolsko oblast, da temu kaplanu sploh prepove, da bi še nadalje v šoli učil krščansko vero z maniro cestnih pobijalcev. Višja šolska oblast seveda ne bo nič storila, kvečjemu, da bo tega kateheta s kakšno pohvalo in s križcem za zasluge, ali pa s klofutar-skim redom odlikovala.

d Ljudje, ki po živinsko trpinčijo živali. Na pepelnico sredo je nekemu židovskemu prevozniku železniškega materiala v Belo Krajino v bližini Šmihela na potu poginil konj. Poginil pa je od lakote in prenaporne vprege. Še človek bi se moral zjokati, ko je videl to, do kosti izčrpano kljuse crknjeno ležati v jarku. In to pri

tem vozniku ni prvi slučaj. Že večkrat se je zgodilo, da je poslal hlapca iz Bele Krajine v Novo mesto s sestradanimi kljuseti in da so mu tik pred kolodvorom od slabosti popadali sredi ceste. Naše oblasti, ki tako rade kažejo sočutje še celo do voznikovega biča in svetilke, so za take, tudi človeku v srce segajoče javne škandale brezčutne, ker drugače bi se ne moglo zgoditi, da bi voznik take kljuse sploh smel na javno cesto pustiti. Taki brezsrčnosti pa niso samo čifuti. Tudi dolenski kristjani niso veliko boljši. Na pustni torek zvečer so v Kandiji opazovali gnjusen prizor. Od Žabje vasi proti mestu je pridrvilo več s peskom naloženih voz z vpreženimi konji, ki so bili vseskozi od potu premočeni tako, da se kljub toplemu ozračju kadilo iz njih kakor iz dimnika, ko se ravno zakuri. Na vozeh pa so bili 15 do 18 let stari frkolini, pijani kot muhe. Kakor se je zvedelo, so namesto, da bi bili počasi vozili do mesta, po potu po gostilnah pijančevali, in da nadomeste na ta način zamujeni čas, so potem ubogo živino s težkim tovorom nagnali, da je od konj kar teklo. Bajе so ti krščanski pobje iz Gotne vasi in jih oblast že zasleduje. Več usmiljenja tudi z živino, ki ravno tako trpi, kakor človek!

d Bučka. Že precej dolgo nismo pisali ničesar o našem župniku, to pa zato, ker nočemo vsake stvari obešati na veliki zvon. Župniku je pa vsled tega zrasel greben, kot medmašnemu petelinu. Ker ga nismo krtačili, je postal tako predrzen, da je začel tako nastopati kot nekdanji Neron v Rimu. Pa čujte, kaj počenja. Vsako drugo nedeljo oznani ofer in vpije: Dajte bogu na oltar! In če ne damo, kar se navadno zgodi, da dobi komaj deset grošev, pa gode kot medved v brlogu. Na prižnici stoka, da se nam vsem smili, pač pa zna nas prav dobro in razločno ozmerjati z liberalci, postopači, capini, ničvredneži in pijanci. Tako dela tudi dobro reklamo za »Slovenski Dom« in »Naš Glas«, ker ga je kar naravnost prepovedal. Ljudstvo tedaj iz gole radovednosti bere te časnike. In tako nevede pomaga širiti izobrazbo in omiko.

d Bučka. Odkar se nismo več oglasili v »Slovenskem Domu«, je nekaterim našim klerikalcem že jako dolgčas in to nam sili pero v roke, da svet zopet izve, kako se obnašajo ti — človekoljubi na Bučki. Komljanec, nekdanji Vaisov županov jerob, se je zaril v svoj brlog, kot jazbec, in od tedaj, ko je celo čredo izgubil, ga je tako sram, da se ne upa na prostem pokazati, razen kadar gre v Mesojedec po zajčka. Od same jeze je skoro vsako nedeljo bolan, da celo maševati ne more in v tej boleznini je nekoč, ko ga je kuhala strašna vročina, ko je že napravil testament, poklical zdravnika, ki mu je ukazal cele tri dni biti v sobi, le četrti dan sme pa zopet iti na prosto. In glejte spaka, zdravnik se mu je zato grozno zameril, ker mu ni ukazal ostati vsaj štiri dni v sobi, kajti četrti

dan je bila baš nedelja in tako bi moral zjutraj služiti mašo, pri kateri vidi same liberalne obraze. Ko je natančno premislil, je naredil sklep: Doktor ne ve, če sem jaz tudi v nedeljo bolan, jaz bom sam lepo doma ostal, ljudje naj bodo pa kjer hočejo. In ko mu je pri topli peči bolj ugajalo, kot v nezakurjeni cerkvi, je začel zanemarjati mašo in ostajati doma. Tako se tedaj pri nas godi, kar se tiče verskih stvari. Časih vidimo po Bučki kar celo vrsto duhovnikov postopati čez teden, ko pa pride nedelja, mora pa več nego polovica ljudi ostati brez sv. maše. Ako treba v nedeljo maševati, je bolan, če pa že vendar mašuje, gre pa tak čas v cerkev, da ga nihče ne vidi, da, celo pozvoniti ne pusti. Lep božji namestnik!

d Požigalka, obsojena na deset let težke ječe Te dni je bila obsojena pred novomeškim porotnim sodiščem Ana Krasinc iz Zorenc pri Černomlju radi požiga v Tribučah na deset let težke ječe.

GORENJSKE NOVICE.

g Iz Javorja nad Škofjo Loko. Pri nas je zdaj nedeljo za nedeljo samo zabavljaje in rogovilenje na prižnici radi opravljanja in obrekovanja. In zakaj? Vse radi pohujšanja, ki ga je napravil prvi cerkveni pevec in fajmoštrova desna roka, kar je že bilo opisano v »Slov. Domu«, kar so tudi tu v Javorju s slastjo brali. Tako! Če se komu drugemu, ki ni tako dober fajmoštru, kaj zgodi, kar ni prav, bo ošteval na daleč okrog vse. No, pa naj še tega ošteje in pouči in naj ne uganja v cerkvi takih neumnosti. Kaj nam drugim to pripoveduje, Petercu naj pove, kar mu ima. On je zagrešil, njemu naj nalaga pokoro. Čeravno poje v cerkvi, zato še ni noben svetnik, in da bi se ne smelo govoriti. Kar se ne stori, se tudi ne zve. Če bi nič ne bilo, bi ljudje tudi sami od sebe ne začeli govoriti, posebno pa še takih reči. Niso zastoj ljudje nejevoljnji, ko ni drugega govora v cerkvi kot o tem. Nekateri že kar cerkev zapuščajo, drugi pa groze, da sploh več noter ne bodo hodili. Ravno s tem, da se take reči v cerkvi razpravlja in hoče napraviti za nedolžne, s tem se jemlje vero ljudem, in ne po naprednih listih, kakor je »Slov. Dom«. Ko bi bil naš župnik o vsem molčal in tega svinjarja zapodil s kora kot pevca, bi bil stokrat bolje naredil in veliko več koristil veri in cerkvi. Tako pa ni nič. Ravno narobe! V ljudeh je zbudil sum, da ni vse prav in da bi bil moral drugače postopati, saj je gotovo že prej za vse vedel. Pa če hoče on tako imeti, pa naj bo, tudi nam prav, bomo ob drugih priložnostih, ko se bo vsajal za kako malenkost, drugače govorili in mu to vrgli v obraz.

g Bohinjska Bistrica. V zadnji številki »Domoljuba« čitamo, kako neko dopisunče laže in obrekuje čez g. duhovnika

Brceta, da je imenovani agitiral za liberalce po gostilnah. Ta nesramni lažljub celo pravi, da se je gosp. Berce celo hvalil, da zna »Tango - ples«. Vedite, gospod župnik, ali je to božja beseda? Ali ste božji namestnik, ako poštene ljudi obrekujete. Mislim, da vsakega, ki ne trobi v vaš rog, zaničujete in prezirate. Ali se še spominjate, ko je priredilo »Slovensko planinsko društvo« veselico v »Danici«. To veselico je posetilo tudi nekaj marinarič, katere ste vi takoj, ko ste izvedeli, izbacnili iz svoje družbe. Tem pa menda prav nič ni žal po vas! Ob tej priliki ste se izrazili, da tisti, ki občuje z gosp. in gdč. N. (katerih imena zamolčim), ni nič vreden. Miroljubnosti gosp. N. se imate zahvaliti, da ni iskal zadoščenja pred sodiščem. Torej nehajte, ako nočete, da ne bomo drugič prišli z drugimi dokazi na dan. Capito!

g Samomor nasilnega moža. Predpreteklo soboto zvečer se je začel prepirati 26letni posestnikov sin Anton Urankar iz okolice Podhruška v kamniškem okraju s svojo ženo. Urankar jo je nato davil, tepel jo z drogom od voza in ji je slednjič zagnal v glavo porcelanasto skledo in to s tako močjo, da se je skleda razbila. Na več krajih poškodovana je zbežala Urankarjeva k sosedu, kjer je ostala čez noč. Ko je prišla drugi dan domov, je našla moža mrtvega. Obesil se je na jermen pri pasu.

NOTRANJSKE NOVICE.

n Iz Logatca. Pretečeni teden je bil našemu okrajnemu orožniškemu stražmojstru g. Antonu Strumblu slavnostno pripet srebrni zaslužni križec, ki mu ga je podelil cesar za 25letno priznano službovanje. Po maši v farni cerkvi v Dolenjem Logatcu so se udeleženci slavnosti zbrali v lepo okrašeni ljudski šoli, kjer je poveljnik oddelka, nadporočnik pl. Wahlkampf, v jedrnatim govoru najprej slavil požrtvovalno službovanje g. stražmojstra, potem pa slavlencu na prsa pripel zaslužni križec. Po slavnosti, katere se je razven gospoda okrajnega glavarja udeležilo veliko tukajšnjih uradnikov, je pred slavlencu defiliralo navzoče orožniško moštvo logaškega, ljubljanskega in postojnskega okraja ter požarna bramba iz Dol. Logatca. K zaslužnemu odlikovanju g. Strumblu tudi mi iskreno čestitamo.

n Dolenji Logatec. Naš občinski odbor je imel pred kratkim sejo in na dnevnem redu je bilo vprašanje, če se sme plesati v občini ali ne. Seveda v odboru je nekaj abstinentsov, nekaj prav zagrizenih klerikalcev, naravnost rečeno, samih kilmavcev in ničvrednežev, ki so sklenili, da se za noben denar ne sme dati dovoljenja za ples, in res ni bilo zadnje tri nedelje nikakega plesa v občini. Nekateri klerikalni očetje so se še na več krajih izrazili: mi

smo za to, da ne bodo liberalci plesali. Tukaj ima seveda tudi župnik svoj nos in največje skomine vmes. Ali ti ljudje so se vrezali s svojimi nakanami! V bližnjem Gorenjem Logatcu je bil v dveh gostilnah ples in šli smo vsi oni, ki so nas kaj pete srbele, tja. Kdor je imel kaj okroglega odveč, pa ne samo naprednjaki, ampak tudi klerikalci, moški in ženske so bili, in smelo trdimo, da je bilo čez 60 oseb onih, ki so iz naše občine nesli denar v tujo občino. Če pomislimo, ako bi vsak nesel povprečno pet kron, to znaša celih 300 kron, in ta denar bi ostal ves v domači občini, ko bi se smelo plesati. Nekaj bi prišlo za licenco v občinsko blagajno in ker imamo 30% naklade na užitnino, bi tudi tukaj precej denarja padlo v občinsko blagajno. Bralci »Slov. Doma«, sodite sami, ali ni to bedarija, če se ples toliko preganja in tako rečeno, zabranjuje, da bi šel denar v občinsko blagajno, ki ga je nam na več krajih treba. Poleg tega se iz nas pa še Gorenjelogotčani norčujejo, češ, še plesati nimate kje in ne smete, ker imate tak odbor in takega župana. Prav imajo, če se iz nas norčujejo. Končno pa bi še radi povedali našemu modremu občinskemu odboru, da se je v Logatcu plesalo, ko še ni bilo premodrega Tomaževca in hinavskega abstinenta Krištana in skominastega Remškarja, in se bo še, ko njih že davno več ne bo. — **Tisti, ki je tudi plesal v Gorenjem Logatcu.**

n Ogenj. Nedavno je izbruhnil ogenj v dimniku hiše posestnika Janeza Sajovica v Vodica pri Podkraju. Ogenj je vpepelil hišo, gospodarsko poslopje, krmo, več poljedelskega orodja in strojev. Sajovic ima škode za 10.000 K, zavarovan je bil samo za 500 K. Ogenj so lokalizirali domačini.

ZAGORSKE NOVICE.

zg † **Anton Eibensteiner** je dne 21. t. m. preminul. Pogreb se je vršil v ponedeljek ob mnogi udeležbi. Rajnik je bil blaga in tiha duša. Za časa narodnega probujanja je stal zvesto in neustrašeno med prvoboritelji. Bil je ustanovni član Sokola, Ciril-Methodove podružnice itd. Pokojni je dosegel lepo starost 74 let. Krčijo se vrste naših prvih boriteljev, ki so neustrašeno dvignili našo slovensko trobojnico v naši Zagorski dolini. In med temi možmi je tudi pokojni gosp. Eibensteiner, dasi se ni javno izpostavljajal, pač pa je na tihem delal v prid našega naroda. Vzgojil je v narodnem duhu svoji hčeri. Lahka naj mu bo domača slovenska gruda, katero je nadvse ljubil! — Prizadeti rodbini naše sožalje.

Razširjajte od hiše do hiše „Slov. Dom“.

OSTALI SLOVENSKI KRAJI.

o Tolminsko. Naše ljudstvo je zopet mirno. Vihar, ki je divjal ob času volitev, je ponehal. Nič več se ne gledajo kmetje grdo. Mirno in vzajemno delajo drug za drugega. Želeti bi bilo, da bi se naselil tak mir tudi drugod. Sovraštvo ne prinese nič dobrega. Posnemajte torej Tolmince tudi drugod. Bojujte se zdaj, kadar je potreba. Kadar pride do tega, tedaj se pokažite in udarite!

o Grahovo. Ples, ki ga je priredila čitalnica na Grahovem, je uspel jako dobro. Hvala vsem onim, ki so kaj pripomogli k temu.

o V Zakojci je umoril z nožem neki fant (ime objavimo prihodnjič) hišnega gospodarja »Čelka« zaradi njegove hčere, ker se je hotela omožiti z drugim. Oblasti se je sam javil.

o V Ameriki je v državah Michigan (Mičigen) in v Coloradi štrajk. V Michiganu, kjer je naseljenih dokaj Slovencev, traja štrajk že celih osem mesecev. Tam so bogati bakreni rudniki, ki so v rokah zelo močne družbe. V Coloradi pa štrajkajo premogarji. Kakor povsod, kjer je denar, je tudi tam slovenski duhovnik, ki je odločen nasprotnik stavkarjev. V Michiganu neki tak duhovnik hujša naše rojake proti stavkujočim in s tem pomaga kapitalistom. Ker mu naši rojaki le preradi verjamejo, je med njimi mnogo stavkazov, kar je sramota za Slovence, ker na ta način pomagajo svojemu sotrpinu-delavcu-stavkarju kruh krasti iz ust. Vsled tega pride tudi dostikrat do pretepov, ki imajo navadno žalostne posledice. Naj se briga duhovnik za vero!

GOSPODARSTVO.

Vinogradniški tečaj na Grmu. Kranjska kmetijska šola na Grmu priredi dne 9. in 10. marca t. l. vinogradniški tečaj. Spored tečaja bo sledeči: V ponedeljek, dne 9. marca popoldne od 2. do 4. ure: Cepljenje trt. Siljenje trt v silnicah, gorkih lehah in drugih prostorih. Ravnanje s cepljenkami v trtnici. Saditev novih vinogradov. Od 4. do 6. ure: Razkazovanje silnice in cepilnih strojev. Vaje v cepljenju. V torek dne 10. marca dopoldne od 8. do 10. ure: Obrezovanje trt. Ravnanje z mladimi trtami v vinogradu. Pomladanska dela v vinogradu. Gnojenje trt, osobito z umetnimi gnojili. Popoldne od 2. do 5. ure: Praktične vaje v obrezovanju trt v šolskem vinogradu v Cerovcih. Priglasila (po dopisnici) se sprejemajo do 26. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta kandija pri Novem mestu. Oddaljenim in revnim kranjskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podpore 1 K 50 v na dan za prehrano. Za to pod-

poro je treba v priglasilu prositi in se izplača le tistim, katerim se je izrecno dovolila.

Kletarski tečaj priredi kranjska kmetijska šola na Grmu od 11. do 13. marca t. l. Spored tečaja bo sledeči: V sredo dne 11. marca od 8. do 10. ure dopoldne: Ravnanje z vinom. Vpliv trgatve in kipeanja na kakovost vina. Lastnosti in sestava vina. Od 10.—12. ure: Preiskava vina. Popoldne od 2. do 4. ure: Ravnanje z zdravo in pokvarjeno vinsko posodo. Ovinjenje sodov. Poraba in vrednost žvepla v kletarstvu. Od 4. do 6. ure: Praktično razkazovanje v vinski kleti in kipelni kleti. V četrtek dne 13. marca od 8. do 10. ure: Pretakanje vina, čiščenje vina z raznimi čistilii. Od 10. do 12. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Filtriranje vina. Ureditev dobre vinske kleti. Od 4. do 6. ure: Praktične demonstracije v vinski kleti. V petek dne 14. marca od 8. do 10. ure dopoldne: Napake vina. Od 10. do 12. ure: Vaje v vinski kleti. Popoldne od 2. do 4. ure: Bolezni vina. — Ker je udeležba z ozirom na praktične vaje omejena, je dovoljen pristop le tistim, katere ravnateljstvo izrecno sprejme. Priglasila (po dopisnici) se sprejemajo do 28. februarja pri ravnateljstvu kmetijske šole na Grmu, pošta Kandija pri Novem mestu. Oddaljenim in podpore potrebnim kranjskim vinogradnikom povrne ravnateljstvo potne stroške do Novega mesta in tudi podporo 1 K 50 vin. na dan za prehrano. Za to podporo je treba v priglasilu prostiti in se izplača le onim, katerim se je izrecno dovolila. — Vabimo naše vinogradnike, da se v obilnem številu za tečaj priglasijo.

Oddaja čistokrvnih plemenskih bikov — kupljenih z državno podporo. Z državno in deželno podporo se nakupi večje število plemenskih bikov, ki so zaboljšanje govedi na Kranjskem primerne, in sicer: a) plemenski biki simodolske pasme (rumenobelo lisasti z belo glavo), ki se oddajo samo v kraje ljubljanske okolice in na Notranjsko, kjer je ta pasma že vpeljana; b) plemenski biki sivkaste pasme (enobarvni, sivkasti ali rjavkasti), ki se oddajo samo na Dolenjsko in v ostale kraje na Notranjskem, in c) plemenski biki pincgavske pasme (temnordeče lisasti), ki se oddajo samo na Gorenjsko. Nakup in oddajo teh plemenskih bikov s pomočjo omenjenih podpor zvršita po določenih zakona z dne 30. decembra leta 1909. po medsebojnem dogovoru deželni odbor kranjski in c. kr. kmetijska družba kranjska. Prošnje je vložiti takoj pri glavnem odboru c. kr. kmetijske družbe kranjske v Ljubljani.

Današnji list ima prilogo glede čiliskega solitra.

LISTEK.

Cigan.

Povest; spisal Gregor Samarov.

(Dalje.)

Gospa Belarjeva je ravno prišla iz kuhinje ter hitela k Evgenu, da ga pri srčno pozdravi in skrbno premotri. Živahna gospa s svežim rdečim obličjem, malimi očmi je bila zadovoljna z ogledom ter izjavila, da je Evgen dobro zrasel in zelo podoben postal stricu. Nato je poklicala hčerko, ki je sedela pri oknu in zardela prišla bližje.

»Bog te živi, Marga,« je zaklical Evgen in podal vitki in nežni deklici obe roki, »o tudi ti si zrasla. Obraz je sicer isti, a vendar ves drugačen, da bi te na prvi pogled kje drugje ne spoznal.«

Občudujoč je stal pred tovarišico iz otroških let, katere ravno med tem časom, ko se je najbolj razvila, ni videl. Otrok je izginil, poteze finega obraza so postale izrazitejše, temnoplave oči večje in bolj ognjene, vsa postava je pa izražala toliko ljubkosti, da se mu je zdelo popolnoma drugačno. Čutil je, kako mu je srce gorkejšje bilo, stisnil ji je roke iskrenejše in deklica je še bolj zardela pod njegovim pogledom.

Govorila pa nista nič. Evgen je moral predstaviti svojega prijatelja in ženski sta ga najprijaznejše pozdravili, kakor starega znanca. Mladenič, ki je že tako dolgo sam potoval po svetu, je blagodejno občutil ta sprejem in v tem pozabil na črne slutnje.

Skoro je prišel tudi gospod Klavdij Šamon in z njim je vstopil nov gost, ki je gospo Belarjevo in Margo tako zaupno pozdravil, kakor bi spadal k rodbini. Bil je človek suhe, toda mišičaste in krepke postave v starosti štiridesetih let. Bil je preprosto, toda čedno oblečen v črni gladki suknji, kakor duhovnik. Črne lase je imel kratko pristrizene, obraz mu je bil blede in rumenkast. Ozke ustnice so se mu vedno smehljale, toda ta smehljaj ni imel nič gorkega na sebi, ampak nekaj prisiljenega. Temne oči so mu bile majhne in ostroglede, toda brezizrazne.

Nikomur ni pogledal v oči in če ga je kdo opazoval, si je nataknil črna očala na nos, da se mu ni moglo zreti v oči.

Evgen je začudeno pogledal tega tujca.

»Tu,« je rekel stric, »je moj prijatelj Karol Mihelin in pričakujem, da bo tudi tvoj, dragi Evgen, saj spada k rodbini in se veseli, da se s teboj seznanim.«

Mihelin — Evgen je slišal to imel prvokrat — je hitel s tihimi plazečimi s koraki k mladenci, izgovoril nekaj prisrčnih besed v pozdrav, dočim je oči zakrival z očali, ter mu stisnil roko, ki je bila čudno mrzla. Tudi Mirana so predstavili novemu hišnemu prijatelju, ki ga je pa le površno

pozdravil, kajti že je gospod Klavdij stopil v obednico.

Pri obedu je moral Evgen pripovedovati o Parizu in svojem življenju, kar je storil prav živahno, ker je vse imel še v svežem spominu. Gospod Klavdij se je včasih zasmeljal, trčil z nečakom na dober uspeh v prihodnjem poklicu in obljubil, da bo njegov prijatelj, stari odvetnik Melinet, odložil odvetništvo, čim bo Evgen imenovan; za to bo pa že gospod okrožni glavar skrbel.

Mihelin je malo govoril; neprijetno mu je bilo, da ga je Miran zvedavo motril s temnimi očmi, zato je cel čas obeda zakrival z očali oči. Ko je Evgen naposled povedal, kako mu je prijatelj rešil življenje, je Marga stisnila Miranu roko, Klavdij je trčil z njim — le gospod Mihelin je kakor v mislih zatopljen pozabil na Evgenovega prijatelja.

Evgen ni veliko opazoval, bil je srečen, da je zopet doma in da je našel svojo tovarišico iz mladosti tako lepo in ljubko; je to je opazil, da je sicer zelo trezni stric veliko več, kakor poprej, pil, da so mu postali pogledi negotovi in da je včasih iskal besede. Mihelin mu je prav pridno natakal in hvalil vino Chateau la Rose, ki je izvrstna pijača in jo je tudi Evgen občudoval.

»Cel zaboj ga boste dobili, ljubi Mihelin,« je rekel Klavdij in iznova spil kozarec. »To je pijača, ki je niti kralj nima v svoji kleti. Vinskemu trgovcu, ki je moj stari prijatelj, moram privoščiti lepe besede, da ga dobim, toda vi ste zaslužili, da vam nekaj podarim, česar bi drugače težko dobili. Obljubiti vam ne morem, kedaj mi prijatelj pošlje vino, toda zaboj boste dobili na vsak način.«

Mihelin se je zahvalil za obljubo, ki jo je Klavdij večkrat ponavljal, kolikorkrat je nesel poln kozarec k ustom.

Nato so ostali od obeda.

(Dalje priložnjč.)

Ognjeniki. Peklenski ogenj.

Fr. Pir c.

V.

Kakor vesta, je napačna ljudska vzgoja zagrešila mnogo napačnih nazorov o stvarjenju sveta, o nadaljnem razvoju zemeljskega površja ter o nastanku in razvoju vsega življenja. Zato ni čudno, če se ravno naše priprosto ljudstvo kljub temu, da je z dušo in telesom takorekoč vkovano na grudo, ki ga redi in živi, tako malo briga za zgodovino svoje grude. Če naši ljudje sploh kedaj razmišljajo o teh rečeh, tedaj se zadovoljujejo s priprosto sodbo: Bog je svet tako ustvaril, kakor ga vidimo še danes pred seboj: hribi in doline, suha zemlja in voda, ponekod samo golo kamenje, drugod zopet rodovitna prst, ki nam daje vsakdanji kruh; vse te in druge reči so bile od njega dni take in take tudi

ostanejo do sodnega dne. — Pravijo, kaj pa je našemu kmetu treba drugega znati, kakor da s svojimi rokami dela kot živina na svoji grudi. Vsaj je vseeno, da se le s svojim delom na svoji zemlji preživi, to pa če je svet tako ali drugače nastal, to ga nič ne briga. Žalibog, da se je naše ljudstvo tej sodbi, ki izključuje vsak talent tudi za kaj boljšega kot samo za oranje in setev in žetev, nekako v božjo voljo vdano, popolnoma podvrglo. Je pa to tudi prav? Ne, nikakor ne! Ne samo, da je že v materialnem oziru, torej tudi v gospodarskem interesu potrebno, če tudi naš kmet pozna zemljo, na kateri živi, tudi kar se tiče splošno potrebne izobrazbe, bi bilo pravo spoznanje površja vsaj naše ožje domovine tudi kmetu v korist. Kajti, če naše telo izrablja svoje moči v boju za naš obstanek, tudi naš duh zahteva svojo hrano, razvedrila zlasti v času, ko tudi kmet ni vezan na delo svojih rok. Spoznavanje narave bi med priprostim ljudstvom povzročilo velik preobrat tudi na političnem polju. Če bi ljudstvo poznalo zgodovino zemlje tako kakor stoji pred njegovimi očmi zapisana in jasno načrtana v odprti knjigi prirode, bi tudi drugače mislilo.

Janez Domišljija je po teh besedah se zamišljeno ozrl okrog in ko je zbral svoje misli, je zopet nadaljeval:

Kdor ima nekaj desetletnih križev na hrbtu in se je že v svoji zgodnji mladosti zanimal za naravo v svojem ožjem okraju, mi mora priznati, da se na zemlji že tekom pol stoletja mnogo kaj spremeni. Tam, kjer so nekdanje žuboreli bistri studenci, v katerih so otroci lovili ribice ali delali »mline«, je zdaj suho, prerašeno z bujnim grmovjem; le pod koreninami bi še lahko zasledili, da je tu nekoč tekel studenec naprej do bližnjega potoka, dokler ni nekega dne, morda po kakšnem potresu, izginil; studenec je vsahnil. Spominja se tudi, da je ta in oni potok svojčas višje potekal proti glavni reki, in če bi bil na to tudi pozabil, spominja ga na to še danes vidno v brežino načrtani spomin nekdanje potokove struge. In če ta spomin zasledujemo še višje gori po brežini, najdemo, da je še pred tem voda imela še višje svojo strugo. Zdaj morda po preteku samo enega stoletja se komaj vidno pomika naprej 5 do 10 metrov nižje kakor poprej. Naša Krka na primer se vali zdaj že pod nivojem (nižino) najnižjega dela Dolenjske. Če to zniževanje vpadanje ali celo izginjanje vode po dosedanjih vidnih znakih resno premislamo, moramo nehote priti do sklepa, da mora prej ali slej napočiti čas, ko bo voda sploh zapustila naše površje in se preselila dol globoko pod našo zemljo. Da to niso prazne domišljije, za to nam daje potrdilo in žalosten vzgled naša posestrima, krašovita Notranjska s svojim Cerknjskim jezerom, pa tudi Primorska, kjer so svoj čas tekli potoki in reka večja kot je zdaj naša Krka, pa jih danes ni več na površju; najdete jih v sto, tudi

do 200 metrov globoko v podzemeljskih shrambah. Ali pa naša Suha Krajina, kje so danes njeni studenci?

Še en drug pojav, ki ga še bolj pogosto doživimo zlasti na deželi, koder prevladuje apnenec. Kmet orje njivo. Ker pravijo, da kmetu ni potreba se brigati za drugo kot svoje delo, revež nič ne sluti ali pa mogoče smatra, da so nekaj metrov pod njim večje ali manjše votline, ki jih nazgoraj pokriva mestoma le lahka plast zemlje iz njegove njive. Tisoč in tisoč letij je tam stalo navidezno vse v redu. Kar stopi živina slučajno ravno na mesto, kjer je votlino zakrivajoča plast najšibkeja, in oj groza, zemlja pod živino se udere in dosti je znanih slučajev, ko je vse skupaj, živina in orač in plug s plastjo vred izginilo v breznu. V naših krajih se taki slučajji dogajajo navadno brez posebnih nesreč. Po velikem potresu leta 1895. so v okolici gore Ljubna našli mnogo novih jam in breznov, nasprotno se je nekaj starih zasulo. — Ali pa te naše veličastne gorenjske planine, glede katerih ljudje mislijo, da so še danes take, kot so bile ustvarjene in da bodo take tudi ostale do konca sveta? Kako napačna je ta misel, ne glede na to, da so tudi te skalnate orjake zgradile v morju živeče živali, to smo videli, ko smo kot divje koze lazili po strmih vrhah in globokih prepadih. Ni skoro minil dan, da se ne bi bila kakšna skala odtrgala zdaj ob vrhu, zdaj nižje doli. Koliko skalovja razstrela strašna moč bliska ali strele leto za letom. In koliko razruši kamnenega ogrodja zmrzel ali srež, ki s svojo raztegljivo nevidno silo hujše učinkuje kakor dinamit. Skale, na katerih bi lahko zgradili cele hiše, leže v globokih propadih in ob pobočjih pod strimimi vrhovi. Nekdanje, morda še včeraj, so bile te skale kje visoko gori v vrhu še večje kot so zdaj, ker so se spotoma kolikor toliko razletele ter razkosale v manjše dele. In če vzamemo merilo današnjih izprememb potom razkosavanja odtrgavanja manjših delov od celote kot merilo le za tisoč let nazaj, si lahko predstavljamo, kako še vse drugače mogočne so bile naše planine v prejšnji dobi. In ravno tako, če to merilo vpoštevamo za daljnih tisoč let naprej, si tudi lahko že danes mislimo, kakšne spremembe tako z visočino vrhov kakor z debelostjo kamenenih skladov se bodo tekom tega časa izvršile, kako vse drugače, manjše, nižje bodo naše planine izgledale v nadaljnji bodočnosti...

Zakaj vama vse to pripovedujem, namesto da bi razlagal, kako so planine in sploh površje naše domovine nastalo iz živalic nekdanje v morju živečih? Zasledujem pri tem čisto gotovi svoj namen, predno le lotim glavnih vprašanj. Prepričal sem se namreč, da je vsako razlaganje o razvoju naše zemlje brezuspešno, dokler bodo ljudje splošno stali na svojih napačnih nazorih, češ, da je vse tako, kakor je še danes, bilo od nekdanje, ker je bilo pač tako in

nič drugače ustvarjeno. Te napačne misli moramo skušati ljudem izbiti iz glave. Tudi naše preprosto ljudstvo mora pričeti resneje misliti, **da v naravi ni nič stalnega, nič trajnega, nič neminljivega.** Ampak da se prav vse, četudi v nam nevidnih vzrokih, pa po vidnih posledicah venomer polagoma, včasih pa tudi skokoma, torej naglo spreminja. Prst, zemlja, v katero kmetič reže s plugom brazde, kje je bila pred tolikimi tisoč leti? Ni je še bilo! Nastala je še le iz preperevanja kamenja, ponekod tudi vsled naplavin velikih voda, ki so odtekale; ali celo ta materija iz vode je bila prvotno kamnena. Kdo je iz kamenja napravil mehko zemljo? Kdo drugi, kot štiri glavne sile: solnce, zrak, voda in veter.

Omenil sem namenoma le take pojave vidnih sprememb na našem površju, ker jih lahko tudi naš kmet sam zasleduje, sam doživi, da se tem lažje tudi sam prepriča, da na svetu ni nič stalnega, da po tem prepričanju tudi sam ovrže vse zastarele nazore o nastanku in razvoju grude, na kateri živi.

Tako! Zdaj pa pogledimo, kakor je iz malih živalic moglo nastati tako veličastno gorovje, kot so naše gorenjske planine.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
dr. Vladimir Ravnihar.

Loterijske številke.

Dvignjene v soboto, dne 21. februarja 1914.

Linc: 16, 28, 32, 80, 33

Dvignjene v sredo, dne 25. februarja 1914.

Trst: 17, 60, 89, 3, 65.

Javna zahvala.

Danes dne 25. t. m. je ob 2. uri pop. izbruhnil v lastnem stolpu v spodnjem skladišču velik požar.

Ogenj je zapazil gosp. Wih. Umberger ter mene obvestil.

V skladišču se je nahajal špirit, mast, petrolej, bencin in drugo ognju nevarno blago.

Požarna bramba je bila takoj na licu mesta ter preprečila usodepolno nesrečo.

Prihitel je takoj tudi c. kr. nadporočnik Andrej Lusum, c. kr. stražmojster Iv. Lovša in c. kr. gend. vodja Fran Moškatelec, ki so vsi energično nastopili z reševalnim delom.

Odlikoval se je posebno c. kr. pismonoša Ivan Kovačič, kateri je v ognju odstranil bencin z lastno smrtno nevarnostjo.

Ravnatoko brizgalec Edi Peterlin, ki je šel neustrašeno v skladišče ter preprečil veliko nevarnost, ki je pretiła meni in sosedom.

Tudi sosédje so prišli v velikem številu na pomoč.

Izrekam tem potom prav srčno zahvalo vsem skupaj, ter Vam javno izrazim, naj bode Bog Vam vsem plačnik.

Vam vsem hvaležni

Peter Strel,
trgovec v Mokronogu.

Ženske pri motivah (zastajanju pri motitvah (zastajanju krvi) ne jemlje kroglic, tablet, praška, čaja brez vrednosti. Mojo prijeto zauživalno, preizkušeno, neškodljivo sredstvo pomaga zanesljivo. Vsak dan dobim prostovoljna zahvalna pisma. Velika škatlja K 4.85 poštne prosto.

Diskretno pošilja dr. med. **H. Seemann, Sommerfeld 84 (Niederlausitz.)**

Na željo se dopošlje iz dunajske ali budimpeštanske razpošiljalnice, zatorej carinske nepravilike izključene. 94

Sukno za moške obleke v največji izbiri pri **Lenasi & Gerkman,** Ljubljana, Stritarjeva ulica št. 4.

! 500 kron !

Vam plačam, ako Vam moj uničevalec korenin **balzam Ria** Vaših kurjih oces, bradavic, otiščancev, ne odstrani v treh dneh brez bolečin. Cena lončku z garancijskim pismom 1 K — 3 lončki 2.50. — **Kemeny, Kassau (Kassa), L, Postfach 12 1190, Ogrsko.**

Občni zbor

„Posojilnice v Črnomlju“

I. Z. Z. N. Z.

vrši se

v nedeljo, dne 8. marca t. l. ob pol 3. uri pop. v pisarni lastne hiše.

DNEVNI RED:

1. Poročilo načelstva.
2. Poročilo nadzorstva in o razdelitvi čistega dobička.
3. Predlogi.

Za slučaj nesklepčnosti vrši se drugi občni zbor ob 3. uri pop. na istem kraju in z istim dnevnim redom, ki bode sklepal brez ozira na število navzočih združnikov.

K obilni udeležbi vabi

Načelstvo.

Citajte slovenska zgodovinska romana:

Kralj Matjaž.

Cena 2 K, po pošti 20 vin. več.

Opatov praporščak.

Cena 1.80 K, po pošti 20 vin. več.

Obe knjigi se dobivata v

Narodni knjigarni v Ljubljani.

Najboljši češki nakupni vir.

Ceno posteljno perje:

S. Benisch

1 kg sivega, dobrega, puljenega 2 K, boljsega 2 K 40 h; prima polbelega 2 K 80 h; belega 4 K; belega, puhastega 5 K 10 h; 1 kg velefinnega, snežnobelega, puljenega 6 K 40; 8 K; 1 kg puha, sivega 6 K; 7 K; belega, tinega 10 K; najtinejši prani puh 12 K. — Kdor vzame 5 kg dobi franko.

Zgotovljene postelje

iz gostonitega rdečega, modrega, belega ali rmenega nankinga, pernica, 180 cm dolga, 120 cm široka, s 3 sglavniki, vsak 80 cm dolg, 60 cm širok, napoljen s novim, sivim, jako stihovitim puhastim posteljinim perjem 16 K; napol puh 20 K; puh 24 K; same pernice po 10 K, 12 K; 14, 16 K; sglavniki 3 K, 3 K 60 h, 4 K. — Pernice 200 cm dolge, 140 cm široke K 18—, K 14 70, K 17 80 in K 1—; sglavniki 90 cm dolgi, 70 cm široki K 4 60, 6 20 in K 6 70; podpernica iz močnatnega rižastega gradla, 180 cm dolga, 116 cm široka, K 12 80, K 14 80. Rapošiljanje po povzetju od 12 K naprej franko. Dovoljeno je zametati, za neugajajoče se vrne denar. 58

S. Benisch, Dešenice, št. 953, Češko.

Bogato ilustriran cenik zastoj in franko.

Moški in ženske, ki so pri

boleznih sečne cevi

(iztok svež in zastaran) brezuspešno poskušali vse mogoče, naj takoj zahtevajo brezplačnega pojasnila o popolnoma neškodljivem, povsod lahko izvršljivem zdravljenju v zaprti kuverti, brez vsakega natisa. Ozdravljenje v okoli 10 dneh. Cena jako zmerna. Ob neuspešnosti znesek nazaj.

Dr. med. X. Seemann, Sommerfeld 84

(Bez. Frankfurt-Oder.)

Potrebna zdravila pošlje ob naročitvi dunajska ali budimpeštanska razpošiljalnica, v izogib vsem carinskim nepravilikom. 94

	Cena			
	od		do	
	K	h	K	h
1 kg govejega mesa I. vrste . . .	1	60	1	80
1 " " " II. " . . .	1	40	1	60
1 " " " III. " . . .	1	20	1	40
1 " telečjega mesa . . .	1	80	2	—
1 " prašičjega mesa (svežega) . . .	1	60	2	—
1 " " " (prekajenega) . . .	1	90	2	20
1 " koštrunovega mesa . . .	1	40	1	50
1 Prašiči na klavnici . . .	1	14	1	28
1 " kozličevega mesa . . .	0	—	0	—
1 kg masla . . .	2	60	2	80
1 " masla surovega . . .	2	60	2	80
1 " masti prašičje . . .	1	80	2	00
1 " slanine (špeha) sveže . . .	1	52	1	80
1 " slanine prekajene . . .	1	90	2	—
1 " sala . . .	1	76	1	94
1 " surov. margarinskega masla . . .	2	40	0	—
1 " kuhan. margarinskega masla . . .	2	00	0	—
1 jajce . . .	—	6	—	0
1 l mleka . . .	—	20	—	00
1 " " posnetega . . .	—	08	—	—
1 " smetane sladke . . .	—	90	1	00
1 " " kisle . . .	—	40	1	60
1 kg medu . . .	1	40	1	60
1 " čajnega surovega masla . . .	3	30	3	60
1 piščanec . . .	1	40	0	00
1 golob . . .	—	40	—	00
1 raca . . .	3	10	0	—
1 gos . . .	2	60	0	—
1 kapun . . .	0	—	0	—
1 puran . . .	0	—	—	—
100 kg pšenične moke št 0 . . .	39	00	—	—
100 " " " " 1 . . .	38	00	—	—
100 " " " " 2 . . .	37	00	—	—
100 " " " " 3 . . .	36	00	—	—
100 " " " " 4 . . .	34	50	—	—
100 " " " " 5 . . .	33	50	—	—
100 " " " " 6 . . .	82	30	—	—
100 " " " " 7 . . .	27	00	—	—
100 " " " " 8 . . .	15	40	—	—
100 " " " " " . . .	24	—	—	—
100 " koruzne moke . . .	51	—	—	—
100 " ajdove moke . . . I. . .	48	—	—	—
100 " ajdove moke . . . II. . .	—	—	—	—
100 " ržene moke . . .	—	—	—	—
1 l fižola . . .	—	32	—	—
1 " graha . . .	—	20	—	—
1 " leče . . .	—	40	—	—
1 " kaše . . .	—	28	—	—
1 " ričeta . . .	—	20	—	—
100 kg pšenice . . .	23	50	—	—
100 " rži . . .	19	00	—	—
100 " ječmena . . .	17	00	—	—
100 " ovs . . .	18	50	—	—
100 " ajde . . .	26	00	—	—
100 " prosa belega . . .	28	—	—	—
100 " " navadnega . . .	18	00	—	—
100 " koruze 1913 . . .	16	00	—	—
100 " činkvantina . . .	21	00	—	—
100 " krompirja . . .	4	50	5	—

Lesni trg.

Cena trdemu lesu 11 do 12 K.
Cena mehkeemu lesu 7— do 8— K.

Trg za seno slamo, in stello.

Na trgu je bilo

voz sena	5	—	8	00
" slame	4	—	6	00
" stelje	0	00	0	—
" detelja	0	00	0	—

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Stritarjeva ulica št. 2., lastna hiša.

Obrestuje vloge na knjižloce s 4 3/4% v tekočem računu najugodnejše. Z ozirom na svojo polnovplačani delniški kapital 8.000.000 kron in 1.000.000 kron rezervnih fondov ponuja največjo varnost za vsa tuji denar. Promet na leto do 1400 milijonov kron. Preskrbuje vse denarne zadeve najkulantneje. 6

Podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Poslovalnica I. c. kr. avstrijske državne razredne loterije.

Priporočamo našim

Kolinsko cikorijo

14 gospodinjam iz EDINE slovenske tovarne v Ljubljani.

Neokužen dvor,

zdrave živali, ki dobro pre bavlajo in rade žro, krepko, težko krasno živino, krave, ki dajo veliko mleka in kure, ki neso veliko jajec, imajo vsi kmetovalci, ki se ravnaajo po 10 zapovedih za kmetovalca in primešajo piči 2—3 krat na mesec **Mastina**. **Mastin** je dr. Trnkócyja redilno varovalno sredstvo. — **Mastin** je bil s prvimi kolajnami odlihan in ga porabljaajo milijoni previdnih kmetovalcev. Iđi k svojemu trgovcu in kupi zavoj **Mastina** za 60 vin., 10 zapovedi pa zahtevaj zastoj, tudi če ne želiš **Mastina**, alpa piši ti ali tvoj trgovec tvorniški zalogi: **Lekarna Trnkócy v Ljubljani, zraven rotovža**. Ta lekarna razpošilja 5 zavojev **Mastina** za 4 K poštne prosto.

Vsak teden novosti

volnenega in perilnega blaga za ženske obleke, svilnate rute in šerpe samo pri

LENASI & GERKMAN,

Ljubljana, Stritarjeva ul. št. 4.

Tkačina, platno za rjuhe brez šiva, preproge, zavese odeje,

Vsa oprema za ženine in neveste.

Ali je dobiti točno in neškodljivo učinkujočega sredstva proti

moški oslabelosti?

Velezanimiv opis o presenetljivem razkritju nemškega potovalca po Afriki (pripoznano tudi od številnih nemških in inozemskih profesorjev in zdravnikov) razpošilja za 20 h za poštino v zaprtem dvojnem pismu brez natiska 94

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Ffo.).

Gospodje vsake starosti, ki so doslej brezuspešno rabili vse mogoče (aparate, kroglice, metode, praške takozvana ojačila itd.), mi bodo po prečitjanju mojega opisa hvaležni. Pišite takoj, ker je na razpolago samo omejeno število eksemplarov.

Sifilitiki!

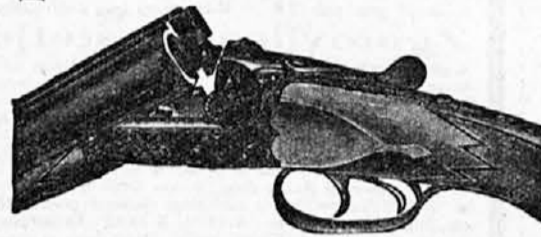
Pojasnilno brošuro o hitrem in temeljitem ozdravljenju brez motenja poklica, brez ponovitve, brez živega srebra in drugih strupov, brez vbrizgavanja, brez škodljivih postranskih učinkov

razpošilja diskretno za 20 h za poštino v zaprti kuverti brez kakega natiska

dr. med. H. Seemann, Sommerfeld 84 (Lausitz). 94

Edina SLOVENSKA orožna tovarna

Kaš naslov DRUŽBA: PUŠKARNA „P. WERNIG“
:: BOROVLJE - KOROŠKO ::

PISITE PO:

CENIK

1914 61

LOVSKE PUŠKE — STRELJIVO POPRAVILA

Ustanovljena 1881.

Račun: Pri avstr. pošt. br. št. 828.406.
Pri ogr. pošt. hran. št. 19.864.

Telefon števil. 185.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

F. Z. Z. H. Z.

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 18

v lastnem združnem domu.

Žiro-konto pri avstro-ogrski banki.

Obrestuje hranilne vloge po 4³/₄ 0/0

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za svoje vložnike.

Posojilnica posojuje svoj denar na varna kmečka posestva, radi tega je tudi ves denar pri njej popolnoma varno naložen.

Gospodarstvo posojilnice vodijo gospodje:

Ivan Knez, veletržec in veleposestnik v Ljubljani.
Andrej Šarabon, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Josip Lenče, veletržec in posestnik v Ljubljani.
Ivan Mejač, veletržec v Ljubljani.

Anton Pogačnik, posestnik v Spodnji Šiški.
Frano Jarc, posestnik v Medvodah.
Avgust Jenko, posestnik v Ljubljani.
Alojzij Vodnik, kamnosek in posestnik v Ljubljani.

Rezervnega zaklada kron 800.000.

Upravno premoženje koncem leta 1912 kron 19,000.000.

Uradne ure vsak dan od 8.—12. in od 3.—4.

Ob sobotah in dnevih pred prazniki od 8.—1. popoldne.